

ВІСНИК

THE JERALD

- VISNYK

Свобода народам!

Свобода людині!

Спільно - політичний місячник

З М І С Т

В. Левенець — Салют Героям	1
Петро Кізко — Баляда про мужнього хлопця	3
Д-р Д. Донцов — Модерні самаряни і левити	4
Евген Орловський — Завваги	7
Анатолій Седик — Мармурова прелюдія	9
Д-р Роман В. Кухар — Філософічні основи українського націоналізму	10
Д-р Микола Чировський — Іспанський військовий факсивець про УПА	14
Д-р Михайло Кушнір — Теорія і практика світового комунізму	15
Аркан Пчхи — Лексикон большевизму	19
Д-р Василь Луців — Переказ про свшан-зілля на новий лад	20
І. Боднарук — Виховання на манівцях	21
В. П. — Про ренегатів	25
З. Карбович — Немає ніде компромісу	27
ЦК АБН — До всіх синів і дочок поневолених	29
Ікер — Однолітки (фейлетон)	30
З нашого життя. Молодь і хроніка Клівленду	31
Організаційна Комісія для впорядкування правописної практики — Інформація ч. 3	32

ОРГАНІЗАЦІЯ
ОБОРОНИ
ЧОТИРЬОХ
СВОБІД
УКРАЇНИ

ЗБІРКА НА ПОКРИТТЯ КОШТІВ ПРОЦЕСУ:

ЕЛМАИРА

- Листа ч. 0311. Збірщик Костів Василь.
По \$ 1.00 — Костів Василь, Терлецький Іван, Довжицький Михайло, Типлюх Антон, Романишин Павло.
Листа ч. 0312. Збірщик Шевчук Степан.
По \$ 5.00 — Шевчук Степан, Ференц Микола, Вільський Йосиф.
По \$ 3.00 — Петрик Василь.
По \$ 2.00 — Осташ Василь, Іваноньків Іван.
По \$ 1.00 — Шабан Михайло.
Листа ч. 0314. Збірщик Магера Микола.
По \$ 10.00 — Магера Микола.
По \$ 2.00 — Климовський Петро, Гуцул Іван, Мартиняк Микола, Дучій Михайло, Гуцул Василь, Смолинський Михайло.
По \$ 1.00 — Цап Василь.
Листа ч. 0315. Збірщик Гриньків Григорій.
По \$ 4.00 — Гриньків Григорій.
По \$ 3.00 — Станицький Ярослав.
По \$ 2.00 — Салига Василь, Михальчук Нестор, Орщак Василь, Німець Павло, Коссак Теофіл.

КЕНТОН

- Листи чч.: 0317, 0318, 0320.
По \$ 10.00 — Відділ Українського Конгресового Комітету в Кентон, Осередок СУМА в Кентон.
По \$ 5.00 — 59-ий Відділ Української Народної Помочі в Кентон, 115-ий Відділ Українського Народного Союзу в Кентон, М. Хлиста, В. Содук, П. Сахаревич, З. Ромахний, І. Бик, С. Жабінський, М. Сметанюк, А-а Домчак, В. Григорчук, С. Гудз, П. Гудзовський, інж. В. Юськів, В. Волощук.
По \$ 3.00 — 78-ий Відділ „Провидіння” в Кентон, д-р С. Курилас, Іван Димчишин, Д. Поліщук.
По \$ 2.00 — В. Фридрак, П. Миронович, П. Бабич, В. Бабійчук, І. Фінковят, В. Папула, М. Бурій, д-р В. Панасюк, д-р Я. Музичка, І. Іваницький, проф. В. Яцикевич.
По \$ 1.00 — А. Фінковят, В. Опришко, К-а Скубьяк, І. Глинський, Г. Ільницький, І. Коваль, В. Маланій, інж. В. Печенюк, М. Восій, І. Лесько, В. Харліковський, П. Максим, В. Довбуш.

ЯНГСТАВН, ОГАЮ

- Листи чч.: 0336, 337, 338, 339, 340. Збірщик Осередок СУМА ім. полк. Є. Коновальця в Янг'стavn.
По \$ 25.00 — Еміліян Гнатів, Дмитро Затворницький, Василь Гевко, М.-А. Волотенний, Лєник Венгер, Михайло Феден, Петро Рудяк, Дмитро Проць.
По \$ 20.00 — Степан Василевич, Василь Сухар, Петро Савицький, Михайло Хорос, І.-М. Ліщак, К.-Е. Бульван.
По \$ 10.00 — Укр. Нар. Союз Відділ 230. д-р Ллярій Домбчевський, д-р Петро Гулик, мгр. Мирон Жмуркевич, Василь Грицак, Михайло Гудз, Григорій Луць, Микола Коваль, Василь Куцалаба, Теодор Свердан, Дмитро Голубець, Микола Цьоць, Степан Марчишин,

Василь Гаврилко, Дмитро Макух, Володимир Мисів, Ярослав Сенчишак, Микола Іванюк, Іван Іванюк, Іван Цєбряк, Микола Чєпак, Микола Маркевич, Василь Мельникевич, Михайло Стапай, Станислав Вус.

По \$ 5.00 — Степан Сушияський, Михайло Терлецький, Дмитро Сенько, Петро Весоловський, Василь Проконин, Василь Стиренець, Параска Христ, Микола Ящ, Михайло Ярош, Степан Веґєзда, Теодор Якимів, Станислав Корхут, Ілько Рівняк, Михайло Мартинишин, Микола Панькевич, Констант. Остапюк, Михайло Гаврилук.

По \$ 3.00 — Д-р Роман Стахура, Олекса Рибалт.

По \$ 2.00 — Теодор Кулинич, Петро Ліщак, Осип Переґєнець, Микола Терлецький, Олекса Хитра, Михайло Терлецький, Павло Карпик, Степан Гулич, Михайло Люлька, Михайло Юркевич, Микола Стадник, Іван Прохницький, Петро Масний, Григорій Семанків, Василь Поліщук, Іван Чакий, Іван Данильчак, Микола Мельник, Іван Вийна.

По \$ 1.00 — Петро Дубінський, Михайло Терлецький, Михайло Нестор, Станислав Вишатицький, Степан Бурій, Василь Бульбачинський, Леонід Матляк, Марія Дворак.

ТРОИ, Н. И.

- Листа ч. 347.
По \$ 5.00 — В. Семенович, Гр. Купшнір, М. К., М. Савків, Я. Білас, О. Поповський, Дм. Мартинюк, І. Куфель, М. Дума.
По \$ 3.00 — В. Гогоша, Ст. Гарбач, К. Шанц, М. Габура, М. Янішак, Ст. Бездух.
По \$ 2.00 — П. Сарна, А. Грицковян, Л. Урусський, І. Крушельницький, А. Вілинський, Ст. Галібей, М. Кухар, М. Піскор, Гр. Каута, М. Павлів, Ст. Спак, В. Левицький, М. Грецак, Марія Бабяк, Р. Мацюк, В. Грицковян, Р. Галькевич.
По \$ 1.00 — Р. Ракочий, І. Грицковян, Ст. Гавришко, Гр. Сорока, М. Ковальчук, Р. Кухар, О. Омецінський, М. Д. Савків, М. Вівчар, Ю. Вачинський, О. Вілинський, І. Ротко, Д. Шандяба.

ДЕНВЕР, КОЛОРАДО

- По \$ 5.00 — О. Завадович, Осип Кладко, Євген Наливайко, Корнелій Крупський, Орест Колтунюк, Орест Прокоп, Іван Венжівський.
По \$ 4.00 — Євген Галуцук.
По \$ 3.00 — Мирон Карабин, Р. Кузьмич, Василь Чєляк, Віктор Винич.
По \$ 2.00 — Михайло Добровольський, Микола Кметюк, Кирило Левченко, Іван Волянський, Любомир Колтунюк, Юрій Марєнін, Микола Зєжюк, Ярослав Нижник, Осип Мотник.
По \$ 1.00 — Петро Воймук, Іван Кушик, П. Стєнько, Тадей Гуль, Н. Н.
По \$ 0.75 — Володимир Майгутяк.

(Продовження на 3-ій стор. обкладинки)

ВІСНИК

В. Левенець

САЛЮТ ГЕРОЯМ

Пробоем, як — один —
Для нас немає впину!
Ми в жертву віддали
Усе за Україну!

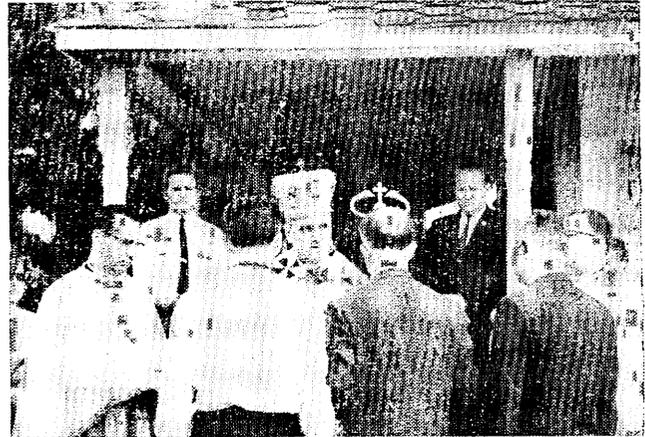
І. Хміль

Місяць червень це місяць, в якому ми оцінюємо наші жертви. Сходимося всі з усіх сторін світу на могили наших героїв і віддаючи глибокий поклін їхнім тіням, підраховуємо наші жертви, що їх ми поклали ніби в заплату за нашу прийдешню волю святу. Згадуємо і любов'ю обдаровуємо наших Героїв, які в обороні тєї волі склали на жертвнику Батьківщини своє життя, починаючи від якнайдавніших княжих часів і кінчаючи на Лисоні, Маківці, Крутах, Базарі, Львові, Бродах, Чорному Лісі, Колімі, Соловках, Казахстані, Парижі, Роттердамі, Білогорщі і Мюнхені.

Не знаємо, чи стоять ще там в Рідному Краю кам'яні й березові хрести, не знаємо, чи придуть люди на старі місця поклонитись Героям, чи і хто заспіває „Вічная Пам'ять", — але знаємо, що нарід наш буде потайки молитися за спокій душ наших Героїв, буде душевно разом з ними. Народ бо знає, що українська непримиренність зроджена з ідей славних борців-героїв засвітила маяк постання і відновлення нашої Держави, що є виразником волі народу, його непоборного самоствердження, світло, що його бачать навіть засліплені. А їхню молитву почувемо й ми на чужині.

Коли нам у нашій Батьківщині не дано нашу землю орати — ми поділилися. Одні свідчать проти ворога там, у Краю, і свідчать вогнем і кров'ю, а другі, заховавши Батьківщину глибоко в серцях, пішли в світ свідчити, — до очей людям доброї волі і одночасно шукати приятелів нашої Правди. На нас еміграцію покладено великі завдання, що їх ми намагаємося виконувати, йдучи разом з воюючою Укра-

їною до мети, за яку згинули вже мільйони і за яку віддали своє життя наші Провідники останніх десятиріч — Головний Отаман Симон Петлюра, Основоположник і Керманіч ОУН полк. Євген Коновалець, легендарний генерал Тарас Чупринка і невіджалуваний Провідник ОУН Степан Бандера — перед пам'ят-

Сьогорічні Зеленосвяточні Торжества в пошану Героям за Волю України звеличав Високопреосв. Владика Йосиф, Єпископ Стамфордський. На світлині момент зустрічі з Організаційним Комітетом свята.

никами яких пройшли зорганізованими лавами понад 3.000 громадян старшого і молодшого покоління та сотні молоді 16 червня ц. р. на Оселі СУМА в Елленвіл. Всі вони приїхали з ближче чи далі віддалених околиць, деякі з них їхали по 300-400 миль, щоб в ті дні вшанування Героїв бути разом з патріотичною громадою і вшанувати пам'ять, як висловився один з присутніх, „наших найбільших", тих, які горіли тільки однією любов'ю, великою і стихійною, жертвенною і непроминаючою — любов'ю до своєї Батьківщини.

Доїжджаючи до сумівської Оселі в Елленвіл вже здалека побачили ми як блищить в

осяйному промінні сонця золотий Тризуб, а побіч його з однієї і другої сторони чотири погруддя-пам'ятники — Симона Петлюри, єдиного в свій час Провідника, що розумів хвилину доби і потребу збройного чину з всякою Москвою; полк. Євгена Коновальця, устами якого нарід прирік: „не примирення з ворогом, а боротьба! Не мир, а меч!"; легендарного генерала і Командира неustraшимих воїнів УПА Тараса Чупринки, великого організатора, керівника і стратега підпільної боротьби на широку скалю і Великого Провідника ОУН Степана Бандери, з ім'ям якого зв'язані останні події на рідних Землях і на еміграції та який був всюди там, де було потрібно жертви і крові.

Організації Українського Визвольного Фронту, як спонзори і організатори Свята Героїв в Елленвіл доложили максимум зусиль, щоб свято випало якнайвеличніше. Свято було поділене на два дні — т. є на суботу 15-го і неділю 16-го червня. В суботу вечором відбулася символічна ватра, що її відкрив сотн. Кононів з доповіддю нашого письменника і редактора „Крилаті” — Леоніда Полтави і виступом бандуристок, а головну програму свята призначено на неділю.

Величчя і захоплююча картина: сформувалась довга, довжелезна колона в поході від головного будинку Оселі, аж до пам'ятників. Попереду хрест, вінці, що їх несли репрезентанти Організацій Визвольного Фронту, хор, сумівська молодь в одностроях, Їх Ексцеленція Кир Йосиф в асисті Отців Л. Гузара і Е. Монастирського, Комітет Свята, репрезентанти Центральних установ УВФ і тисячний народ.

Архиерейську Службу Божу і Панахиду за Провідників-Героїв відправив в асисті вже згадуваних Отців, Преосвященніший Владика Кир Йосиф на відкритій площі при спеціально зла-

дженому престолі і виголосив відповідну до хвилини глибоку своїм змістом проповідь. Владика Кир Йосиф закликав щиро молитися за померших. „Між помершими — говорив Преосвященний Владика — ми особливіше згадуємо національних героїв, що працювали, терпіли і віддали своє життя за свій край, за своїх братів, за кращу долю своєї Батьківщини... Вшановуючи наших поляглих Героїв за волю України, зробім собі тверду постанову і працюймо, щоб ті ідеали, за які вони віддали своє життя, не пропали. Діло, яке вони розпочали, при Божій допомозі маємо святий обов'язок докінчити. Справа наша є свята. Жиймо по Божим Законам, будуймо нашу Націю і нашу Державу на твердих основах Християнської Віри, а тоді напевно Бог поблагословить наше діло”. Глибоко філософічною і патріотичною проповіддю нашого Дорогого Владика були всі зворушені і вдячні Владиці і Господеві, що послає нам великих духом церковних Достойників, які розуміючи потреби поневоленої Нації, ведучи призначене їм стадо до пізнання глибокої Господньої Правди, рівночасно включають національні моменти й почування.

Після півгодинної перерви відбулась, на тій самій площі мистецька програма свята, яку відкрив, вітаючи Їх Ексцеленцію, Отців і всіх присутніх, голова Комітету Свята Героїв мгр. І. Винник, що дуже жертвенно, вдало і ділово керував цілістю. З черги виступала улюблена Капеля наших молоденьких бандуристок, що існує при Осередку СУМА в Нью Йорку, мішаний і мужеський хори під керівництвом п. М. Кормелюка, рецетаційна група сумівців з Неварку, якою керував сотн. Ю. Кононів і яка виконала рецитацію під назвою „Присвята Героям”. Всі згадані мистецькі одиниці зробили помітне враження своїми виступами.

Головним промовцем на Святі був відомий політичний діяч д-р Михайло Кушнір з Вашингтону, який вміло (він великий майстер впливати на маси) сплів руки Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Тараса Чупринки і Степана Бандери на „непокинutoму прапорі”. І дійсно, їхні сплетені руки на бойовому прапорі не зможе роз'єднати вже ніхто. Вони століттями держатимуть той прапор, прапор боротьби, щоб вказувати шлях новим борцям, тим, що прийдуть.

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.

Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York 3, N. Y.

Постійні турботи, які Москва має в Україні, безнастанні чистки, стосування поступок на переміну з спробами наступу на українство, гістерична пропаганда про „дружбу українського і московського народів”, свідчення чужинних журналістів, поворотців з заслання, полону, тюрем про стан національної свідомості і почуття національної окремішності — це діло сплетених рук на босвому прапорі Петлюри, Коновальця, Чупринки і Бандери. Не було б боротьби, не було б вище сказаного. І відповіді на питання, де є джерела національної сили, треба шукати передусім в ідейно програмових заложеннях українського визвольного руху та в їх наслідках, тобто в самому факті існування збройної боротьби, якої репрезентантами і керівниками були вже згадані Провідники.

Заповіджений виступ бувшого прем'єра України і теперішнього Голови ЦК АБН-у п. Ярослава Стецька не відбувся з огляду на непередбачені перешкоди. Однак Достойний Ярослав Стецько прислав своє коротке, але глибоке змістом привітання учасникам Свята, яке відчитав п. Лев Футала.

Свято закінчилось відспіванням „Не пора”.

Коли я покидав місце, що на ньому збудовані пам'ятники нашим Героям, мені пригадалися великі слова Павла Полуботка, які він кинув у вічі гнобителеві України Петрові Першому: „Заступаючись за Батьківщиною, я не лякаюся ні кайданів, ні тюрем, і краще мені найгіршою смертю вмерти, а ніж дивитись на згубу моїх земляків”.

Головний Отаман, Засновник ОУН, Генерал УПА і великий Провідник йшли тим самим шляхом, що їм його показали Кальнишевський, Полуботок, Хмельницький, Мазепа і інші героїчні постаті, які не могли стерпіти, що на Україні стоїть московський централістичний лапоть.

Щоб Україна не плакала над свіжими гробами, щоб вона не сумувала на руїні і щоб її чорнозем не толочив своїми брудними лаптями москаль, нам треба працювати з посвятою і за пляном. Україна жде нашої праці й боротьби. Українська держава і революція — це великі справи.

Площа, дорогі земляки, на якій ми віддавали салют Героям, повинна на слідуєчий рік бути для нас замалою.

Петро Кізко

БАЛЯДА ПРО МУЖНЬОГО ХЛОПЦЯ

Снігами мело, наче снівав хто гнів,
Не видно, ногою де стати.
Йти в таку пору, крізь вихор снігів,
Затяжко було для хлоп'яти.
У сніг загрузав він повище колін,
Намацував стежку руками.
Спізнитись не сміє й на хвилинку він
На зустріч з рятівниками!
У батьківській шапці кудлатій несе
Повстанцям написані вісті:
„Прийшли і руйнують, грабують усе,
Вбивають дітей комуністи”.
До лісу рукою подати... Ось-ось
Кривку УПА відшукає.
Та раптом... Спіткнувся. Чи тільки здалось?..
Ні, ворог на нього стріляє.
— Васильку! Василечку! Що тобі є?
Не впадь на дорозі, мій сину!
Ти бачиш, як ворог батьків твоїх б'є?
Усю розпина Україну!
Підводиться знову і йде хлопчина
По білому морю — снігами.
В очах вже темніє, бреде навмання...
— Не впадь! — лише чує від мами.
Та куля ворожа вогнем проїка.
На білім снігу червоніють вже плями.
В засніжений простір хлоп'ячко гук,
Аж котиться гук той лісами.
Чи пташка кигиче? Чи хлопця то крик?
Сотенний УПА те вчуває.
І видно: тікає з села большевик,
Від сотні упівців тікає.
Вся зброя повстанська, мов грім, загула,
Мов пісня, звучать скоростріли.
Несуть Василька на руках до села.
— Васильку! Василечку милий!
Громада хлопчину кругом обступа
І мати над ним — наче птиця.
Скидають кашкети вояки УПА
І схрещують вірні рушниці.
Не плакав ніхто, як ховали його.
Навіть мати була сувора.
Лиш іскри в очах, потім зброї вогонь,
Що у нім захлинався ворог.
Слава ж, слава безстрашним, хоробрим, — тим,
Що за Матір умерти можуть.
З їхнім прапором, чистим і дорогим,
Підуть ті, котрі переможуть!

20.12 1962.

З'їзд зобов'язує Головну Управу докласти старань для поширення гисла передплатників „Вісника”, для побільшення гисла сторінок і розбудови пресового фонду.

Д. Донцов

МОДЕРНІ САМАРЯНИ І ЛЕВИТИ*)

У наш „прогресивний вік”, коли, на догоду тої чи другої мафії виправляють тексти християнських молитов або забороняють молитися в школі (бо це „порушує демократичну конституцію”), малохто пригадує собі, наприклад, притчу про милосердного самарянина. А ніколи вона не була така актуальна, як в наш вік. В тій притчі подорожній самарянин змилосердився над зраненою й обробою жертвою розбишак на битім шляху і де поміг їй. Левит же ж і ще один служитель культу, пройшли повз зраненого, не глянувши на нього.

Модерні левити своїм захованням значно перевищили свого євангельського прототипа. Безсердечні модерні левити стали речниками „гуманности і справедливости”, а самаряни? Їх чеснотливі левити безчестять як „фашистів”, „бандитів” і „антисемітів”. Особливо таких, які важаться з розбишаками битися. На таких і на самаритян, заїло кидаються левити майже як старозаконний пророк Осія: „хай самаритяни побиті будуть острим мечем, хай об землю розчавлені будуть їх малі діти, хай лоно розпанахають вагітним жінкам їх!” (Осії, 14).

Пересада? На жаль, ні! Нині, коли тими обробаваними, скривавленими жертвами розбишак є не — як у притчі — лише одиниці, а цілі нації, чеснотливі левити не тільки байдуже проходять повз них, не озираючись, не лише речуть хулу на самарян милосердних і на зранених жертв розбійників, а з тими розбійниками сідають за спільний конференційний стіл, щоб встановити „секюрити” на битих шляхах землі. А уроблювана мафією „світова опінія” декретує, що якраз така політика наближає нас до царства миру і свободи...

Коли централь міжнародніх горлорізів у Москві мордувала Україну, західні левити вступили з ними в дипломатичні зносини, відкриваючи їм навстіж двері до палацу „Ліги Націй”...

Коли в 1926 р. агент тої централі забив на паризькім бруку людину, що намагалася підвести зранену Україну, паризька вулиця, з ріднокровними земляками убивника, оплескувала його, виливаючи помії з брехонь і інсинуацій

на його жертву і на Україну... Милосердні левити!..

Коли централь душоубів засипала землею свіжі трупи замордованих нею у Вінниці чи Катині або мільйони наших селян виголоджених до смерті, — західні левити радилися з їх погребниками, в Ялті, вислухуючи плян Сталіна видати йому на поталу Польщу (союзницю Заходу), Україну, три чверті Західньої Європи і — „щоб не було клопоту”, вимордувати 50 тисяч німецьких старшин.

А коли інші левити (з-під знаку гачкуватого хреста) здійняли меч проти Серпа і Молота, то й тоді навіть, на завойованих просторах України, плянували вони йти слідами Петра, Катерини й Андрія Богохульського.

Коли ж і Україна, і Польща, і Угорщина вибухали повстанням проти сталінської імперії, і тоді левити Заходу тим не цікавилися. Не личило ж „мішатися у внутрішні справи” розбійничої шайки, що засідала разом з левитами в Об'єднаних Націях.

Нарешті, коли з наказу червоного царя член тої шайки замордував у Мюнхені людину, яка, як подібні йому перед ним, старалася піднести на ноги катовану Україну — з якою ненавистю і злобою знущалася над свіжим трупом симпатизуюча з Кремлем левитська мафія! З яким цинізмом і люття обплывували визвольну боротьбу України від Хмельницького до УПА! Як славили червону армію і як тішилися, що „Гімлер поклав край грі в самостійну Україну, арештуючи Бандеру та більшість його співпрацівників, пославши їх до концентраційного табору”... (див. зреферовану у „Віснику”, ч. 3 статтю Ройбена Айнштайна).

Милосердні левити! Вони так сповнені ненавистю до України, вільної від усякого чужоплемінного визиску, що готові бити „браво” всім душителям її свободи від Сталіна і Кагановича до Коха і Гімлера включно. Для цього сорту левитів боротьба за незалежність на-

*) Самаряни (часів євангелія) було плем'я, уважане за чужинців і еретиків юдеями, які Христа теж називали самарянином. Левитами, у Законі Мойсея, була каста служителів єрусалимського храму.

шої Землі — це небезпечна „гра” (або „небезпечний гопак”, як для вейнбавмців з „Нового Русского Слова”), — гра, яку їм треба раз на все припинити чи з допомогою Заходу, чи Кремля, чи навіть Гітлера.

Оце пляни різношерстих левитів, що своєю „гуманністю” навіть євангельського левита перевищують. А ці пляни і їх тактика („проти кого” і „з ким”) обіймають не лише Україну, але й інші нації, які не хочуть зректися своєї свободи. І так, недавно в Іспанії був схоплений і розстріляний, після суду, шеф большевицького підпілля, учасник большевицької інвазії в Іспанії перед війною, садист і кат, Грімав, який кількакратно перекрадався до Іспанії, щоб zorganizувати там комуністичний переворот. І ось „демократична” преса Заходу, разом з „обуреними” маніфестантами і разом з Хрущовим, протестувала проти цього акту справедливості „терористичного” режиму ген. Ф. Франка... Порівняйте це моральне „обурення” з садистичними напастями Айнштайна на С. Бандеру, і вам стане ясным загальний плян цієї міжнародної мафії з ціллю зліквідувати в Європі всі „фашистівські” режими, цебто ті, які тримаються політичних і релігійних традицій своєї Землі і минулого, і не схильні уступити керму влади в ній розбишацькій банді послідовників Маркса, Леніна і Бронштейна-Троцького, з психікою Хрущова чи Айнштайна.

Після Ялти в Західній Європі вільною залишилася тільки невеличка прибережна смуга, яку та мафія радо віддала б під владу Кремлю або свого „світового уряду”. Італія з Ненні і Толіятті вже готова впасти, як дозрілий овоч, в торбу тих „світовоурядових” левитів, що, очевидно, уярмило б там і Католицьку Церкву. Далі — з радістю чекають левити кінця „нацистського уряду Аденауера, щоб по нім об’єднати обидві Німеччини. З пляном Ліппмана, який радить залишити комуністичний уряд в Східній Німеччині, тільки замість „сталінця” Ульбріхта посадити там за боса якогось „поміркованого” німецького Гомулку, а тоді й „сфедерувати” обидві Німеччини... Цебто улегшити дорогу для пенетрації большевизму до західної Німеччини і до Франції за випробуваною вже кількакратно в світі рецептою. А після того залишиться, замість „диктатора” Франка, посадити „республіканця” Грімав (чи

іншого приятеля Хрущова), і ніщо вже тоді не стоятиме на дорозі до зліплення наразі пан-європейського, „пацифістичного” уряду в „співіснуванні” з Москвою. Особливо коли в Англії прийдуть до влади „лейбористи” з маніяком капітуляції Расселом і з новим Гайцлем, який зараз же захоче їхати на прощу до протектора всіх „пацифістів” і „демократів” Заходу в Москві.

Коли це станеться, темні сили левитів зайдуться вже на добре правити фашистівськими народами. У себе, в ССРСР, ті нації, як, наприклад, Україну, винищується терором і пляновим виголоджуванням, а тут — віджили б пляни прихильників Моргентав (напр., стерилізації Німеччини та її відпромишловлення). Це була б для мафії асекурація, що можна було б в разі упадку большевизму в ССРСР, перенести централю його на Захід. Щоб в новім 1917 році, по упадку червоного царату, „фашистівським” силам Заходу в Мадриді, в Парижі, в Лісбоні, в Берліні і Бонні не дати включитися в антикомуністичну і антиросійську революцію (яка була б і революцією проти прокомуністичної і антихристиянської мафії на Заході).

В останні місяці ідеї модерних левитів знайшли підтримку з кол, від яких ніхто цього не сподівався. Ці впливові кола почали голосити можливість „мирного співіснування” з слугами Кремлю, голосити ідею „світового уряду” з власною виконавчою владою і міжнародною (наднародною) поліцією, може й з атомовою бомбою. А провідну роллю в тій спільноті мали б відігравати найміцніші, простором і людністю, держави, з порадою для інших — „не перебільшувати значення своїх культурних, економічних і політичних (може й релігійних?) особливостей”, і зрозуміти, що патріотизмові цієї, в ОН твореної, „спільноти народів” треба підпорядкувати свій „вузький” національний патріотизм...

Магі левитської мафії, з її плянами, такі певні своєї справи, що починають привчати загал до своїх ідей різними символами. Кілька літ тому можна було оглядати на канадських банкнотах, врисоване в фризурі королеви, огидне обличчя диявола, а в однодоларових банкнотах Злучених Держав Америки, зірочки, що символізують число окремих держав, упорядковані в фігуру шестикутної зір-

ки. Як забавку для дітей, пускають в обіг іграшки-монети, де на однім боці якась вавилонська вежа з написом „палац Сталіна”, а на другім — дві земні півкулі з написом — „нові монети світу” . . .

І ще більше! Нас повчають деякі впливові кола, що треба домовлятися про мир з усіма „людьми доброї волі, хоч би й з ворогами” (тобто з комуністами). Нас переконають, що доктрина комунізму це одне, а його вожді — це щось інше; що доктрина доктриною, а політика хрущових і аджубеїв може й змінитися, „еволюціонувати” . . . Що коли в тій політиці знайдеться щось згідне з гідністю людини або її добром, то треба апробувати . . . Що, одним словом, не все є гідне догани в большевиків, може бути й щось добре . . . І, нарешті, проголошується, що для встановлення миру на землі не лише треба говорити з висланцями Кремлю і робити їм конечні поступки і стреміти до роззброєння на полі економічнім і політичнім, але й до роззброєння морального, до роззброєння душі, духа. Радять не зброїти наш дух проти зла. Іншими словами, закликається нас до матеріальної і духової демобілізації, тобто до капітуляції перед дияволом.

Як маємо ставитися до пропаганди і плянів модерних левитів Заходу?

Передусім, мусимо знати і говорити, що ми, тобто приналежні до націй, які зазнали або досі зазнають большевицько-московського ярма, знають темну силу Москви та їй сприяючої мафії на Заході краще за всіх „експертів” Заходу. А тому мусимо ствердити, що фантазією є, ніби та мафія радить шукати „апізменту” з чорною силою задля рятування миру, для уникнення страхіття війни. Бо, поперше, та мафія поробила нечувані поступки Москві в 1945 році, тоді, коли Москва секрету атомової бомби ще не вкрала у Заходу. Отже й тепер ті, що до того замирення нас кличуть, роблять це з інших причин — отих, про які була мова вище.

Далі, політика замирення і домовлень з чорною силою в Кремлі, як свідчить досвід останніх майже 20 літ, ані не усунула війни на земній кулі, яка безнастанно вибухає то тут, то там, ані не стримала невпинного маршу наперед московського імперіялізму. Бо коли в 1945 році Москва заледве стояла перед опануванням Балкан, Польщі, Німеччини, Угорщини

і Чехії, то тепер вона простягає руку до Південної Азії, до Африки і до Північної Америки. Досвід показав, що поступки і апізменти тільки осмілюють гангстерів у Кремлі, які ті поступки беруть як ознаку слабости і страху перед ними. Ми знаємо, що по стороні тих гангстерів нема й не може бути доброї волі; що нема різниці між її догмою та її практичною політикою, і що надія на їх еволюцію — злочинна утопія; що вступати з висланцями Кремлю в розмови політичні — це значить копати собі могилу; що їх програма щодо ще вільних народів це програма пророка Осії супроти самарян, не інша. Ми знаємо, що іти на дорогу переговорів і апізменту було б з нашої сторони зрадою мільйонів борців і мучеників, слуг нації і віри Христової, знаємо ми, що перший крок до упадку всякої людини, касті, провідної верстви, нації, установи — це „моральне роззброєння” супроти неблаганного ворога. Якраз тому і тремтить Захід перед Москвою, що заломлюється мафією його вірільна, мужеська сила, його віра в свою Правду, його бажання спротиву і боротьби з силами зла, а в нашім випадку — з силами Антихриста. А цю мужеську силу дає нації лише фанатична віра в свою Правду і в велику місію. Свідомість цієї місії вже прокинулася і росте на Україні, що є авангардом в змагу християнського окциденту з усіма силами зла.

Пресу обійшла недавно звістка про архієпископа Яковоса, примата грецької Православної Церкви в Північній і Південній Америці, який заявив, що теорія мирного співіснування з комунізмом є омана і що цю теорію треба поборювати. В проповіді, виголошеній у церкві св. Софії в Сиракузах, примат сказав: „Ви не можете співіснувати з дияволом, облудою, з гріхом, з нелюдськими ідеалами. Я закликаю вас поборювати теорію мирного співіснування з комунізмом!”

Слова ці повинні бути вирізьблені в серці кожного українця. Слова ці ми повинні кинути в обличчя збаламученим або свідомим слугам Антихриста і серед обезхребеченої частини еміграції, які теревенять про „еволюцію” большевизму, про політику „бізнесу” і про конечність компромісу з висланцями Кремлю.

Оповіді притчу про милосердного самарянина, запитався Христос, хто ж був „ближній”

Евген Орловський

ЗАВВАГИ

(Мої думки на маргінесі дискусії про Орден)*)

Коли з ретроспективи глянути на історію нації, то добачити можна рівнини, яри й долини та високі, освітлені сяйвом сонця, гори. Повстання й упадки. І зрозуміти можна, що рушійною силою, мотором, що не дає згинутися нації, є її воля жити, рости й володіти. Вона двигас націю з упадку, вона несе її на вершини слави. І ніщо інше — бо ззовні оцей двигун прийти не може, бо зовнішні сили, протилежно, саме приспішують розклад народу, ждуть на його упадок, бо це в їх інтересі.

І коли нація падає здебільша через здегенування її еліти, що мусить бути кожноразом втіленням і найкращим носієм її волі, якщо вона елітою бути хоче, — так і двигнути мусить націю її ж еліта, що віднаходить згублений упродовж десятків літ давній міт і що його продовжує. Коли ж еліта, — тобто найкращі з народу (з-поміж селян, ремісників, робітників, інтелігентів і яких хочете ще верств без розбору), характером слабне, коли вона невихована й не виховується і народу не виховує, приходить упадок нації, всяка залежність від інших націй, що мають здорову еліту.

Тугість і сила волі нації так нерозривно зв'язана з виховним процесом, який веде еліта, і з самим таким характером еліти, що коли ця воля дає початок і поштовх діяльності, так виховання впливає на ріст і силу тієї волі. Бо воля нації (націоналізм як історичне явище) існує й діє все в живих людях, поза ними її немає. Всяке відродження нації виходить від неї самої, від її внутрішніх вартостей, від її волі, яку освідомлює дана еліта, захопившись нею в цілості і беззастережно, виключно її здійснює. З моментом цього усвідомлення і всецілого захоплення елітою приходить нова доба в житті

зраненому розбійниками? І апробував відповідь: той, хто змилосердився над ним, хто поміг йому. Таких признає своїми ближніми і зранає Україна. Не тих, які радяться з катами, як правити світом, або продають їм свою совість і честь, хоч би це й були „єдинокровні брати”.

нації, в якій вона здійснює свої актуальні завдання в повноті. Приходить історичне ставання... Коли упадок нації був такого роду, що вона стала парієм, еліта виховує народ, що через брак виховання чи дегенерацію його в себе й в колишньої еліти впав. Виховує його саме змагання за цілковите знищення status quo і створювання таких вартостей, що будуть повсякчасно творчими; еліта наближає в силу законів життя день, що згодом стає історичним днем...

І пригадуються тобі слова Горація: „Про тебе оцю казку розказують...” Коли ж тут змагається нація-несуверен і коли приходять всі ті наслідки, що являються засобами для вдержання в рямках своєї державности нацією-сувереном нації-несуверена, чуєте про еліту: герої чи люди?

Оттаке то настирливе питання виринає перед нами, коли дивимось кругом себе. — І гадаю, що це запит риторичний, що відповіді на нього непотрібно, як непотрібно відповіді на те, чи день тепер, чи ніч в буквальному значенні цих слів. Це для кожного ясне. Ясним це є і для людей злої волі, що не хочуть формально цього признати, та в душі своїй одну й безумовно правдиву відповідь мають, бо не заперечиш того, що сонце зійшло, коли ти бачиш його на обрії і жарять тебе його промені ясні, хібащо ти божевільний?!

В ім'я чого ж діють члени еліти? Що виповняє їхню свідомість? Ідея нації. Вони змагають за її здійснення. Оце змагання виповняє всю їхню свідомість. І воно їх єднає в один суцільний гурт. Ідея їх єднає, а не ніякі пов'язання... шнурочком. І саме це становить суть націоналістичного Ордену. (Вживаю цього слова тому, що є воно так дуже в нас сприйнятне — для порозуміння і єдино для цього; ми ж маємо далеко краще і правильніше окреслення).

Дехто окреслює істоту Ордену вчисленням ряду вказівок, чого членові Ордену не вільно робити. Але це неправильно. Позитивні вар-

*) „Студентський Шлях”, квітень-травень 1933 ч. 4-5 (24-25) ст. 140.

тості видвигаютъ Орден, і вони є істотні, що робити, а не що не робити. Саме тому, що свідомість члена Ордену виповняє велика ідея, на більше нічого там місця немає, все інше достроєне до того, щоб якнайкраще її здійснити.

Для націоналістичного Ордену існує ідея нації, і про нього йде тут зокрема мова. Послух, карність і т. п. це лише невідмінні акцесорії. Вони впливають із захоплення одною ідеєю, в ім'я якої саме він існує, з абсолютної зіграності, гармонії під тим оглядом. Критерієм добору до Націоналістичного Ордену, є, наприклад, не аскетизм людини, а захоплення націоналістичною ідеєю, — бо аскетизм (в кращому розумінні) мусить бути тільки наслідком захоплення націоналістичною ідеєю, бо не є ідеєю націоналістичного Ордену аскетизм. Зasadнича вимога, ставлена до членів Ордену, є одна, — та, в ім'я якої він постав, і невідмінні акцесорії, що загально для всіх впливають з одної засади; та тут не можна механізувати цілості життя кожного члена Ордену, брати все механічно під один шаблон, бо кожний член Ордену — це окрема індивідуальність, і індивідуальність непересічна. Не можна накидати, наприклад, аскетизму, бо це не є критерій добору . . . Зрештою, члени Націоналістичного Ордену — це ніякі сумні аскети-песимісти, зневірені життям люди, навпаки — це радісні творці життя, діти весни.

Безумовно знайтися можуть між членами Ордену люди, що вестимуть одного типу життя навіть у найменших дрібничках, але це не кваліфікує їх як членів Ордену, це не є передумовою приналежності до Ордену. Зазначу, зокрема, що фактом останеться те, що не сміє й не може бути ні в одного члена Ордену, те, що зветься налогом. На це в його свідомості місця немає. Здається, не треба підкреслювати того, що стоїть на першому місці в Ордені — виховання характерів*). Це вже надто очевидно не із з'ясованого вгорі.

Коли люди, що звикли до поверховного думання, акцесорії, хоча б і внутрішні, та тільки акцесорії, і зовнішні позначки Ордену окреслюють як суттєві йому, то очевидно в них може бути бажання, щоб такий Орден сотворився,

бо вони не розуміють істоти Ордену. Вони можуть тужити за ним ще десятки років і його не побачать. Слушно каже д-р Донцов: „Простак, щоб розуміти, мусить бачити“. Для них однострій члена Ордену — це важне. Що там внутрішні вартості?! І не побачать вони його хіба аж після здійснення за його проводом його ідеї, бо тоді він . . . натягне однострій.

Тим часом не завсіди, не в кожночасних обставинах він видний фізично-особово; натомість кожночасно видні його вчинки. Орден не тільки існує сьогодні, але й якісно настільки сильніший, що існує жорстокий фільтр, крізь який він переходить, існує той фільтр саме в цій політичній системі, яку даний Орден руйнує, за що вона грозить кожному з його визнавців особистим фізичним небуттям.

Факти життя це вимовно й яскраво підтверджують. Вони, характер, усі сили духа мають небуденний гарт і кожночасну пробу витривалості й витривалості. І нездари без чистки мусять відпасти. Це не значить очевидно, що від цих об'єктивних умов узалежене існування Ордену (від них можуть бути узалежені до деякої міри форми і т. п.), бо єдино суб'єктивні мотиви обумовлюють його постання. Джерело його лежить у хотінні повсякчасно здійснювати ідею нації, хотінні повному — без „решти“. А що здійснення її не кінчиться із здійсненням актуальної цілі, то й існування його не може бути залежне від об'єктивних умов. Саме з огляду на цю позитивну й підметну генезу Ордену немає побоювання про те ослаблення його, тим більше, що здійснена актуальна ціль стає розгоновим станом до чергових змагань, чергової мети. Змагання базуються на традиціях попередників, на їх виховних елементах, на відгребаних уже з нетрів народньої душі вартостях, що їх скріпляти треба. Скріплює їх своя держава, що піддержить виховання (виховання — як основний чинник — обумовлює добуття держави, її закріплення й поширення, а вона витворює йому найкращі можливості для діяння), кладучи в основу ту саму ідею, ідею нації. Ті, що продовжуватимуть діяння, точніше їх ядро, по суті на вартості та якості своїй не втратять.

Ясна річ, що отак всеціло віддатися ідеї може тільки меншість, тому „ідеєю Ордену є активна меншість“, тому „це не рецепта для

*) Д. Донцов — Партія чи Орден? („Вістник“, лютий 1933).

масового вжитку". І не закладається Ордену, як закладається партію. Орден твориться. Не після згідного уложення партійної програми постає Орден. Елементи глибин душі еднають членів Ордену. І не „вписується" до Ордену, не „вибирається" його, бо не може вибрати безкомпромісовий борець безкомпромісових шляхів змагання, бо нутром своєї душі він є органічно зрослий з Орденем.

І ти бачиш у реальному житті спосний великою ідеєю фанатичний гурт людей, що без озву й скарги йде крізь темряву сьгоднішніх днів. І ти бачиш, що він уже давно є реальним фактом. Якщо б його не було, ти міг би тужити за ним, коли б у тебе не було настільки сили, щоб стати початком його ядра.

Можна б відрізнити два важніші завдання дискусії в згаданій справі — або вона зафіксує те, що вже заіснувало, або стверджує конечність заіснування даного явища, якщо (природно) його немає, даючи поштовх до думання в тому напрямі і т. ін. Коли ж те, що є предметом дискусії, є фактом, тоді може бути мова тільки про здійснення першого завдання дискусії. В данім випадку в інших дискусантів (за малими виїмками!), навпаки, предмет дискусії є фактом, але дискусія ведеться в другій площині. Це наслідок нерозуміння суті справи або гіпнози чужого слова, що в'яже з собою деякі чужі асоціації, які не мають застосування на нашому ґрунті, бо ширина справи в нас більша і своя. Саме ж чуже слово, окреслення, не віддає цілоти суті і є зайве, бо є своє, з традицією, краще, що віддає повноту...

Від Редакції: Цю статтю повністю зрозуміє сьгоднішній гитаг „Вісника" тоді, коли прийме до уваги, що децю завуальований стиль автора був конегний, щоб уникнути конфіскації польською цензурою. Але й тридцять років тому нам, як і сьгодні, відомо, що під словом „Орден" розуміє він ОУН. Цю статтю слід гитати разом з статтями: „За творців нової дійсности", „Боротьба для боротьби ги змагання за вартості", „За синтезу вартостей" тощо.

Анатолій Седик

МАРМУРОВА ПРЕЛЮДІЯ

Мармуру брила безформна,
Безмовна і нежива.
В зморшках і тріщинах
Від спеки, води і від холоду.
Приголуб її, скульпторе,
Від рідної скелі відколоту,
С у неї мрії свої і права.

С пекуча туга за формою і за любов'ю,
За змістом і звуком,
За сльвом і за теплом.
Аж тріпочуть прожилки,
Кам'яною набрикли кров'ю,
Невидимі очі сльозяться,
І мука заволоділа чолом.

Не клади її в стіни,
Не роби з неї плит на гроби,
Чи якоїсь дрібниці
Або чудернацької вази.
Німотою заплаче,
Порепається від образи.
Розлетиться на шмаття
З останнім твоїм: „Не роби!"

Дай їй очі і губи, і руки їй дай!
Дай їй серця частину,
Плини гарячий нестримної крові!
Дай надхнення і крил —
Полетіти за небокрай,
Тасмниця всіх звуків —
Хай відкривється людям у слові.

Подаруй відчуття
Сили м'язів і тіла краси,
Надли її плоттю і міцною утробою.
А коли ти нічого їй не даси,
То облиш. Одійди.
Я прийду — я тоді спробую!

(За „Літературною Газетою", Київ)

Мітична соціална ідея, що наймогутніше панує над практичними умами є ідея батьківщини.

(Сантаяна: Життя розуму, том 2, ст. 160).

ГОТУЙМОСЬ ДО ВІДЗНАЧЕННЯ 80-ЛІТТЯ
Д-ра Д. ДОНЦОВА

СКЛАДАЙТЕ НА ПРЕС-ФОНД ВІСНИКА!

Д-р Роман В. Кужар

ФІЛОСОФІЧНІ ОСНОВИ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

1. Загальний погляд на націоналізм у площині релігії, філософії й націоналістичного світогляду

Тема надто широка, щоб її засяг точно виміряти, надто глибинна, щоб у ній пірнути до самого дна, надто висока, щоб піднятися до рівня її найвищого польету. Залишається, отже, скромніший плян — якнайбільше зосереджувати думку в намаганні промостити шлях допиту в напрямку самих джерел ідеї, вибрати з багатогранного змістом матеріялу найосновніші його первні, відтворити найзнаменніший характер цілості.

Для філософії і націоналізму, українського зокрема, один суттєвий первень є спільний — правда. Філософія, в основному, це любов (філос — приязний, софія — мудрість) до правди. Український націоналізм бореться за перемогу української правди. А втім, правда — це категорія ніким точно не визначена і навіть по своїй суті незбагнена. Відчуття української правди повинно б бути в повній гармонії з відчуттям універсальної правди, якщо б були устійнені, діяли й загально зобов'язували абсолютні критерії правди. Але в мінливому, суперечному й недосконалому світі людини поняття правди дуже відносно, різновидне, спірне, в цілому нестійке й розпливчате. Українська правда, здобута, випробувана й ушляхетнена віками досвіду, за умов попередньої величі народу і, згодом, повного страждань і туги до волі підневільного національного буття, українська правда, перепосна більш духовними, як матеріяльними засновками й поштовхами, винеслася на верхи універсальної духовности в своєму повсякчасному змаганні до найвищої цілі людського призначення — духового об'єднання з Абсолютом, Богом. Таке важко народжене поняття правди в поневоленій української людини, чутливішої з природи речі супроти Абсолюту, ніж усі „сильні цього світу”, має насправді більше прикмет ідеалу всеохоплюючої, всесвітньої правди, як панівне в сучасному уявленні „світової”, надто вже усвітовленої, власне спосполученої й обезгосподненої (обезбоженої), щораз то більше знедуховлюваної, матеріялізованої правди.

Побіч первня правди первень релігії подекуди уподібнюваний з нею суттєвою зв'язковою ланкою між філософією й націоналізмом. Релігія, як відомо, була коліскою філософії, обидві йшли спочатку впарі, згодом філософія відлучилася, шукаючи відповідей на хвилюючі людину питання шляхом розумової методи пізнання, тоді як релігія знаходить їх за поміччю й у системі віри. А все ж, не зважаючи на своє усамостійнення або відокремлення від релігії, філософія ніколи не перестала до неї гравітувати. Якщо, з черги, йде про взаємовідносини релігії з націоналізмом, то тут її питома вага значна; релігія є наріжним угольним стовпом, якщо не фундаментом націоналізму. Нація в тому аспекті вважається одним із Божих дітей; Бог наділив усі народи світу рівними правами, яких на дальшу мету нікому безкарно відняти несила.

Подібно, як в ході історії філософії, теж і історія націоналізму нотує, щоправда лише в зверхніх проявах, деякі коливання в питанні беззастережного віддання освяченому релігією порядкові речей, проте націоналізм своїм корінням ще більше ніж філософія, пов'язується з праджерелом життя, Богом. В націоналізмі знаходить релігія велич суверенности і значення, осягаючи навіть рівень об'єднуючого чинника. У зв'язку з цим годиться зазначити, що атеїзм, який інколи пробував закрастися в світогляд деяких індивідуальних визнавців націоналізму, виявився зовсім чужим і небажаним елементом природі націоналізму. Вплив духу релігії доходить аж до того, що націоналізм стає неначе то національною вірою, з усіми складниками її погінної сили: іраціональністю, чуттєвістю, надхненням, об'явленням, волею. Від Жанни д'Арк до новітніх борців за волю свого народу, що готові на муки за визнавану ними ідею, історія дає доволі прикладів на національне втілення релігійного духу.

Незалежно від того, що націоналізм займається питаннями праджерела життя, правди, сенсу людського існування, ролі людини в світі й морального закону в людині, себто дисциплінами, наскрізь прикметними релігії й філософії, він ні філософією з її системою логіки, космо-

логії, метафізики, етики й естетики, ані релігією з її несвітським, надземним скеруванням не є. Бо не в якомусь абстрактному, метафізичному сенсі істини, не в містичному понятті Божого єства, чи в загальнолюдській світовій площині зацікавлений націоналізм, а в віднесенні комплексу теоретичних і практичних проблем людини, буття й вселення до власної нації в минулому, сучасному й майбутньому. Націоналізм досліджує й оформлює з національної точки зору існування одиниці й народу в часі й просторі.

Життя й добро насамперед української людини, вічне тривання насамперед української нації є об'єктом піклування, творчого встрявання українського націоналізму, подібно як повнота індивідуального й суспільного життя, вся історіософія і всебічний розвиток насамперед своїх національних спільнот є об'єктом чужих націоналізмів. Зовнішній, окремих від нації, духовий і матеріальний світ становить побічну тему для націоналізмів, яку вони більш або менш узглядають, залежно від ступня пов'язання даного стороннього комплексу з цілістю проблематики власної, рідної нації, що її завжди належить центральне місце уваги.

Така посилена спеціалізація в суто національному напрямку, з одного боку, і узагальнення або другоплановість універсальних аспектів, із другого, визначають природу націоналізму як окрему від релігії й філософії галузь духовості, а саме-національну ідеологію в загальнішому, чи націоналістичний світогляд в точнішому сенсі. Релігію, більшою мірою, й філософію, меншою, знаменують ширші своїм абсолютним засягом від націоналізму етично-духові й метафізичні горизонти. Не будучи ні філософією, ані релігією, націоналізм все ж таки в інтелектуально-духовому аспекті специфічної державницької або націоналістичної філософії знаходить своє узгляднення в філософії, при чому своїм месіаністичним характером та принципом віри він дуже споріднений з поняттям релігії.

2. Філософія українського націоналізму

а) Вітчизняні фундаменти

Український націоналізм знаменний своїм євангельським духом, з одного боку, і глибоко та міцно заложеними філософічними фундаментами, з другого. Клич „Бог і Батьківщина”

в усіх своїх різновидностях, як, наприклад, „За віру християнську, за землю українську”, „За прадідівську славу”, лунає могутнім всенароднім гомоном в усіх добах нашої історії. А поруч цього співзвучить то велика туга, то непохитна віра в кінцеву перемогу правди на цім світі, що й типово висловлене устами національного генія українського народу:

„Встане правда,
Встане воля,
І Тобі поклоняться
Всі язика,
Во віки і віки”...

Дошукуватися, порядком узагальнень, якихось аналогій між українським націоналізмом і іншими націоналізмами, наприклад, німецьким, італійським, московським, польським і т. д. в площині їх ідейного змісту було б і недоречно, і недоцільно. Українському націоналізмові притаманні свої власні передумови, своє відмінне від усіх інших підложжя, своя генеза, свій самобутній характер і свої незалежні цілі. Український націоналізм є передусім націоналізмом поневоленої нації, себто діаметрально протилежний до будь-яких націоналізмів-імперіялізмів тоталітарних потуг, як, наприклад, націонал-соціалізму Третього Райху, фашизму Італії, царської Москви (ідея Третього Риму, панславізму) або комуністичної Москви (ідея світової революції).

Ідейним змістом український націоналізм різний не лише від тих викривлених в імперіялізми націоналізмів-левітанів, але й від різних своїх характером націоналізмів багатьох поневолених народів, наприклад, ізраїльського, кельтського, народів в добу наполеонівських воєн, балканських народів, арабського, африканського націоналізмів тощо. З ними має український націоналізм хіба одну спільну рису — обставину визвольної боротьби. Український націоналізм, взагалі націоналізм поневолених народів, має абсолютне виправдання й освячення свого існування. Ніякий нарід на світі не має ні морального, ані законного права поневолювати інший нарід або поборювати його існування. Український націоналізм боронить існування і бореться за свободу й Богом дані права українського народу. Тим то ця боротьба і освячена і, у відношенні до членів української нації, становить імператив мо-

рального закону. Про добро й розвиток державних народів дбають їхні суспільно-державні органи. Ролю опіки над поневоленим народом, в обличчі ворожого утиску й загрози смерті перебирає на себе творчий і мілітантний дух даного народу — його націоналізм. Він і виконує, хоча в обмеженій мірі, більшість усіх тих всесторонніх національних функцій супроти свого народу, які сповняють супроти державних народів їхні власні суспільно-державні органи. Позбавлений державної підпори, націоналізм поневоленої нації мусить бути сильний своєю непереможною духовістю. Ця духовість випромінює власну гомогенну силу, яка, в свою чергу, викликає реакцію доквілля: мобілізує свій народ, насторожує стабільний світ, стягає на себе удари національних ворогів.

Націоналізм поневоленої нації, вносячи момент новизни й зміни в тимчасову стабільність речей у світі, не є, на світовий масштаб, з'явищем сприйнятним. Його, так чи інакше, всюди або поборюють або, щонайменше, неутралізують. Насправді ж дух націоналізму живе серед поневолених і серед панівних в кожній державній нації зокрема. Держава, знаючи його силу, зберігає, хоч і приховує, свій, нівелюючи чужий. Й він у тій формі, що в поневоленого народу, вже непотрібний, вона, держава, бо й є втіленням того роду націоналізму. Ідейний зміст націоналізму одної нації часто несприйнятний, байдужий, а то й протилежний і супротивний іншій нації. Кожна нація, всилу вроджених даних і властивих їй геополітичних умов, має свій власний курс в історії, свою власну психологію, індивідуальність, відмінний від інших спосіб життя. Паралелізми в бутті й духовості різних народів є лише випадковим, а не закономірним явищем, вони виникають із загальнолюдської природи кожної національної спільноти зокрема. Тому годі пов'язувати в площині змісту й характеру український націоналізм з націоналізмами інших народів чи утотожнювати його світогляд з якимись точно окресленими філософічними системами, ідеологіями, духово-політичними течіями і т. д.

Український націоналізм визначається власними, лише йому прикметними духовими основами, своїм рідним органічним тілом, своєю єдиною, неповторною в світі самотньою метою. Це образно висловив Шевченко: „Нема

на світі України, немає другого Дніпра”... Такий окремих викристалізований тип витворили фізичні і психічні фактори — підсоння, земля, складники крові, духовий уклад, що дали вже в сумерках віків своєрідну вітчизняну трипільську культуру, запліднили гелленізмом і іншими культурно-цивілізаційними впливами власну автохтонну духовість і у відомого нам ще з доби пратипу українця-анта вселили складний характер землероба й воїна. Але найважливіше тут спільне пережиття історичної долі.

А впарі з наявністю своєрідності, окремішності своїх духових і фізичних засновків одна важлива особливість функціонального характеру знаменує природу українського націоналізму. Цю властивість можна б описово назвати тягою до пізнання суті речей, промоцуванням шляху до ядра проблем, бажанням зачерпнути знання з джерел істини. Відома з того українська народня мудрість. Українському націоналізмові чуже надмірне ускладнювання справи розчленовуванням методів і вислідів досліду, як і чужа манера софістики, що вносить на порядок дня елемент сумніву або одну й ту саму річ інтерпретує, а то й спромагається дефініювати з подвійних позицій і з подвійним, а то й протилежним, вислідом. Не плюралізми, а єдність стає об'єктом допиту філософії націоналізму, не замазування, а прояснювання — її метою, не якісь окреслені в часі інтелектуально-духові системи, а первонаціальні джерела — її вихідною точкою. В такому підході має націоналістична філософія своє виправдання.

Визначена в якомусь часі система думки виходить з цілого комплексу попередніх, модифікуючи в відповідний спосіб попередні, одні в принципі стверджуючи, інші заперечуючи, поширюючи або звужуючи, в цілому різникуючи, власне нічого зовсім нового не відкриваючи, повторюючи на свій лад ствердження вже раз з'ясовані, в надії, що кінцеві висліди послужать специфічним цілям даної системи. Процесові різникування сутності супроти первонаціальних підлягають усі, які б це не було, дальші, більшою або меншою мірою похідні від них системи. Тому в засаді філософія українського націоналізму слушно звертається до самих джерел і основ людського духу, наприклад, до Бога, християнської релігії, філо-

софії античного світу. Весь конгломерат, побічний продукт інтелектуально-духових спекуляцій, що виник з головної синтези західно-європейської духовости, а саме з християнства і з античної, головно грецької, філософії, залишає філософія українського націоналізму на боках, трактуючи їх як допливи, сама слідкуючи пильним поглядом за основною течією.

Аспект панівності духа над матерією й першорядности первонаочної ідеалістичної філософійної системи супроти всіх інших споріднених з нею і похідних від неї стає вирішальним критерієм в українській націоналістичній філософійній методі. Принципи духової первинности, або основности, ідейної прямолінійности й джерельности, себто методологічної простоти й цілинности схеми, можуть піддаватися атакам критики, як занадто велике спрощування проблеми, але це ні в чому не повинно змінювати суверенности, чистоти й правильности української націоналістичної філософійної методи. Вона діє в дусі Христового речення, що лише ті переступлять поріг Царства Небесного, в кого будуть душі чисті, як у непорочної дитини. В світлі такої простої, принципіальної настанови чіткі, первинні й монолітні виринають контури філософійного комплексу основ українського націоналізму; себто, оперуючи суто філософійними поняттями, елементи його космології, метафізики, онтології, епістемології, етики, що кожне зокрема займається основними процесами й причинами їх в речовинах, внутрішньою позафізичною природою всесвіту, буттям, теорією й межами знання, законами й духовою поставою в індивідуальному й суспільному житті.

Тоді як філософія відокремилася від релігії, філософія українського націоналізму повертається лицем до Бога, в Бозі знаходить початок і кінець людського і всесвітнього буття, а в Його відвічному дусі праобраз духовости своєї нації, що є одним із Божих творінь. Буття розглядає філософія українського націоналізму як вічну боротьбу Добра зі Злом, в якій Зло періодично бере верх, але в остаточному висліді не Зло, а Добро перемаже. Свою націю утворює філософія українського націоналізму із силами Добра і тому ставить супроти неї найвищі морально-етичні вимоги. Людський розум надто недосконалий, можливості знання

надто обмежені, щоб людині збагнути істину, тому не розумові виключно, а лише йому, в поєднанні з вірою й голосом серця, віддає український націоналізм почин і провід в людському житті. В центрі уваги ставить український націоналізм не позаприродні, позафізичні, а природні, духові й біологічні прояви життя, в їх органічній, туземній стадії, а не в позагробовому, спіритуальному вивершенні. В площині надземних процесів життя людини віддає голос релігії й визнає беззастережно авторитет Церкви в питанні спасення душі. Підметом українського націоналізму була й залишається українська нація, яка втілює поняття єдности крові, землі, буття, національної волі й боротьби за здобуття поневоленому народові Української Самостійної Соборної Держави, а тим самим і найкращих умов всестороннього розвитку й моральної величі України.

Два основні речення українського націоналістичного декалогу репрезентують влучно сутність і ціль філософії українського націоналізму. „Я дух відвічної стихії, що поставив Тебе на грані двох світів творити нове життя”. Тут згущено висловлені три прикметні первні націоналістичної філософії, що осягає євангельський патос віри: Дух-абсолют, окреме післанництво буття на грані двох світів і творча життєва воля. До цього загального філософійного визначення приєднується черговий, чи не найзнаменніший, найнеобхідніший первень боротьби в націоналістичному „вірую”: „Здобудеш українську державу, або згинеш в боротьбі за неї”.

Якщо б боротьба була за матеріяльні добра, за посідання, могутність і престиж, морального права на священність вона б не мала. Боротьби за владу, експансію повно в світі. Але боротьба за свободу народу, за визволення з-під ворожого чужинецького поневолення й тиранії, за свободу віровизнання, думки й слова, особистости, за здійснення Божої заповіді любови до ближнього й втілення Божого духа на землі — це безумовно священна боротьба. В цьому сенсі вона відповідає законіві й букві євангельської науки: Христос із мечем прийшов у цей світ! **Боротьба — це розпізнавальна, найбільш питоменна прикмета українського націоналізму, без неї не можна й уявити собі сутности українського націоналізму. Віра бо**

М. Чирозський

ЕСПАНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ФАХІВЕЦЬ ПРО УПА

Темні, засекречені й невідомі сили спряглися в злочасній змові здушити правду про Україну. Але, як віщував великий наш Кобзар, в остаточному результаті ніхто святої правди „не скує” і вона таки переможе.

Серед потоку різних видань, в яких правду про Україну більше або менше перекручується, все ж таки час від часу появляються статті і книги у чужих мовах, що кидають правдиве світло на проблеми нашої батьківщини, її минулого і її боротьбу за волю і незалежність.

У 1962 році появилася на ринку у виданні Фрі Пресс ов Гленков книжка „Модерні партизанські війни” під редакцією Франкліна Марка Осанка із Дослідчого Інституту при Університеті Джорджа Вашингтона. Це досить велика спільна праця багатьох авторів про дії партизанів в останніх часах на теренах Советського Союзу, Китаю, Індо-Китаю, В'єтнаму, Філіппін, Маляїв, Альжиру і Куби.

По суті тільки один розділ присвячений у цій книжці українській партизанці, але він глибоко об'єктивний і правдиво насвітлює події та історичну роллю, зокрема, Української Повстанської Армії. Автором цього розділу, що має заголовок „Партизанська війна на Україні”, є Енріке Мартінез Кодо, видавець інформаційного бюлетеню аргентинської армії.

Аналізуючи проблему, Енріке Мартінез Кодо спростовує передусім советське перекручування правди. Він каже, що на Україні була і большевицька партизанка, але вона не мала великого мілітарного значення. Ядром проти-німецького, а згодом і протисовєтського спротиву на Україні була створена в 1942 році українськими націоналістами Українська Повстанська Армія — УПА.

Боротьба між німцями і українцями — пише Енріке Кодо — розпочалася зараз таки в червні 1941-го року, коли заходом Організації Українських Націоналістів проголошено у

без діл мертвця. Тому принцип боротьби є одним із найзнаменніших первнів філософії українського націоналізму.

(Закінчення буде)

Львові відновлення української держави, а німецька окупаційна влада цей історичний факт заперечила і його творців виарештувала.

Далі Енріке Кодо аналізує революційно-визвольні основи та воєнні успіхи Української Повстанської Армії і ведене нею політичне виховання населення на територіях, очищених від німецької та большевицької влади.

У розгляді боїв УПА автор описує нищення її відділами большевицької партизанки, як ворожої агентури, завзяту боротьбу з німцями, яка сильно пошкодила Гітлерові на Східньому фронті, і підкреслює подивугідний спротив УПА червоної армії в роках 1944-47, коли вбито советського маршала Ватутіна і польського генерала Свєрчевського.

Відділи МВД — пише автор — перейняли від червоної армії місію боротьби з українськими націоналістичними партизанами, і в травні 1947 року підписано договір між ССРСР, Польщею і Чехо-Словаччиною з метою ліквідації УПА спільними силами цих трьох держав.

Енріке Кодо підкреслює той особливого значення факт, що Українська Повстанська Армія є єдиним прикладом боротьби національної партизанки в другій світовій війні, яка велася без жадної зознішньої допомоги протягом такого довгого часу. В цьому, стверджує він, виявилась організаційна, технічна і ідейна вищість УПА супроти інших партизанських рухів в часах останньої війни.

Еспанський автор присвячує окрему увагу організаційній структурі УПА, її розвідці, поштанню, військовому і політичному навчанню, видавничій ділянці і медично-шпитальній службі. Він підкреслює, що в майбутньому організатори повстанських і партизанських армій багато можуть навчитися із історії воєнного змагу УПА, в якому встановлено цілий ряд перед тим незнаних у партизанській війні метод.

В цьому розділі про українську партизанку, як і в цілій книжці, можна знайти декілька неточностей. От, наприклад, пишучи про с. п. Степана Бандеру, якого називається тут з-єспанська Естабаном Бандерою, автор каже:

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СВІТОВОГО КОМУНІЗМУ

Щоб змаємакувати комунізм і виявити його псевдо-науковий і псевдоідеологічний характер, треба перед-усім розуміти підставові засади комуністичної доктри-ни. Це дасть можливість виразно розрізнити теорію і практику комунізму, відірвані те, що є тільки так-тичними кроками, подиктованими хвилявими опору-лям. Щойно зрозуміння доктринальних підстав ко-мунізму дозволить нам опізнити, чи можлива так зва-на коєксістенція між комунізмом і іншими світовидо-вими системами. З-під мряки кличів, що баглатуться некритичні умн, виростає дійсне обличчя комунізму, який не знає жадного компромісу і спирається на си-стемі найбільшш вирафійованю і циничну диктатури.

Комунізм не є науковою доктриною в першу чергу тому, що він спирається не на досвід, а на ряді апрі-орних засад, які мусять бути прийняті на віру. Кому-нізм спирається не на логічних передумовах, а на авторитеті теоретиків і практиків, твердження яких мусять бути визнані, як такі, що остаточно подато-джують всякі труднощі. Звідси постійне питання вияв-лення комуністичних творак Маркса, Енгельса і Леніна, які мають бути остаточною доказом правдивості. Ко-мунізм не дозволяє контролювати доктринальні заса-ди вільною критикою, конечною перадумовою посту-пу в кожній галузі знання, бо критика основних за-сад комунізму в комуністичних країнах недопускаєть-ся і небезпечна для кожного, хто б дозволив.

Комунізм спирається на так званому диктаторському матеріалізм (лімат), який виходить з таких апрі-орно прийнятих засад: усе в світі може бути предме-том пізнання; немає нічого поза засагом пізнання (раціоналізм); все, що існує, має матеріальний харак-тер; всі явища в світі є проваами руху матерії; мате-ріальний світ є єдиною дійсністю. Отже, твердять ко-муністи, немає жадного Бога, а душа, чи свідомість, є тільки продуктом і функцією матерії.

Ця теорія спирається далі на взаємозалежності всіх цих авторів утотожнювати її з більшевизмським проти-німецьким спротивом. Нічого живого в цьому немає, коли серед використаних мате-ріалів цитується думки таких "принятелів" української справи, як А. Дзигін, від якого го-ді сподівалися якоїсь об'єктивности, коли йде про Україну.

Являш, при чому тільки цілість суспільства береться до уваги, а поодинокі одиниці існують тільки, як час-тини цілості. Звідси висновок, що має велетенське значення для всієї комуністичної практики, яка ціло-вито підпорядковує одиницю цілості: в комуністично-му суспільстві не може бути конфлікту між одиницею і цілістю, що її репрезентувати має виключно кому-ністична партія. Одиниця, яка перестав бути цілєю самою в собі, зетрадована до ролі засобу, чи знарядю. Чи теорія, яка зводять ролю одиниці до автматата і негує індивідуальні інтереси та дел, згоджується з дійсністю, чи вона спирається на досвід? Можна сміливо твердити, що вона є повним запереченням дійсності й історичного розвитку. Термінологія її фаль-шива й баглатуна. Людина в гуманістичному розу-мінні є чимсь зовсім іншим від того, чим вона є у ко-муністичному розумінні. Для комуністів поняття лю-дини неприяється з поняттям колективу, з людством, отже з цілістю, бо тільки цілість є дійсністю і тільки добро колективу є властивою цілістю.

Немає також у цій системі місця для поняття рив-ності (ціл "egalite") — що була одним із кличів Бе-ллікої Французької Революції, бо в світі — твердять комуністи — завжди панують конфлікти, боротьба комуністи і цілію комунізму мусять бути знищені всі-ляким насильства та диктатури пролетаріату (чилай: комуністичної партії). Ні перед встановлен-ням диктатури пролетаріату в країні, в якій панує бо-ротьба клас, ні під час панування диктатури пролета-ріату, коли ця диктатура постійно зарожена ізовні і в середині, не може бути й мови про загальну рів-ність. Рівність може бути осягнена щойно на остатор-ному, утотичному ступні, в неокресленому часі, коли лю-ди звикнуть до спажиття (чи так стануть слухняни-ми колпачками колективу) і коли не треба буде вжи-вати примусу і суворої дисципліни.

Також комуністична теорія єдиної світу (диктек-тична теорія розвитку), зачерпнута в деякій мірі від Тетеля, спирається на критичні підставах, коли про-аналізувати її в світлі найновіших дослідних метод і досвід. Розуміння цієї теорії конечно, бо на ній побудована теза боротьби клас і історичного матерія-лізму.

Згідно з дилектичною теорією розвитку, життя є низкою невпинних процесів, утворююж яких кількісні зміни ведуть до якісних змін, шляхом так званих "стрибків". Ці "стрибки" можна схарактеризувати, як еволюції в еволюції: ступневе нагрмаджування не-істотних і зовнішніх змін веде до "стрибка", що є якіс-

ною зміною. „Стрибки” мають бути вислідом протиставлення між антагоністичними силами.

В застосуванні до розвитку суспільств (історичний матеріалізм) суспільне життя має бути виключно відбиткою матеріальних умовин, тобто, стисло беручи річ, економічних умовин. Економічна структура суспільства є вислідом продукційних умовин. Щойно на них спирається так звана „надбудова”, правна і політична. Отже, маємо економічну базу і над нею духову надбудову. Значить, право, мистецтво і релігія є тільки надбудовами. Є це умовні поняття, вислід даного стосунку продукційних сил. Зокрема, релігія є тільки знарядом, що служить для експлуатації мас, в інтересі панівної класи, яка має в своїм розпорядженні засоби продукції.

Ціла історія людства — твердять комуністи — є процесом невинної класової боротьби. Поняття історії, що цілком виключає іраціональні чинники і зводиться тільки до історії боротьби клас, є очевидно нечуваним спрощенням історичних процесів, однак воно є догмою в комуністичній доктрині. Схему історичного розвитку, згідно з цією теорією, можна звести до п'ятих фаз, через які має переходити кожне суспільство: 1) фаза господарського примітивізму, безкласова; 2) епоха устрою, спертого на невіддільності; 3) епоха феудалізму; 4) епоха капіталізму, яка ділиться на період раннього капіталізму і період розвиненого капіталізму, пов'язаного з імперіалізмом; 5) епоха соціалізму, який веде до безкласового суспільства шляхом диктатури пролетаріату.

Неправда цієї комуністичної доктрини кидається в вічі ось хочби тим, що всі суспільства проходили через добу феудалізму і комуністична схема історичного розвитку не стосується, наприклад, азійських суспільств. Отже, ця „невіддільність” історичного розвитку не спирається на досвід. І все ж ця теорія має служити для підмурування тези про визвольну роль пролетаріату і диктатури пролетаріату, при немилосердному винищуванні інших суспільних клас.

Боротьба клас в розумінні комуністичних теоретиків мусить закінчитися диктатурою пролетаріату, і тоді не може бути й мови про жадну демократію для всіх. Але диктатура пролетаріату, яка бореться з зовнішніми й внутрішніми ворогами (існування ворогів — постійне обґрунтування цієї диктатури), спирається на зцентралізовані влади в руках „авангарду пролетаріату”, чи пак комуністичної партії, і суворій дисципліні самого пролетаріату, щоб заповнити повний тріумф демократії в неозначеному часі. Отже представництво мас пролетаріату спочиває в руках комуністичної партії. Але вона не є партією у власному цьому слова значенні (part — частина), бо ні з ким не ділиться владою. Вона вимагає від своїх членів безумовного послуху (так званий демократичний централізм). Так звана самокритика не є чимсь спонтанним, а виникає лише з рішення партійного проводу. Практично беручи річ, влада комуністичної партії є владою комуністичної еліти, хоча позірно спирається на масах і постійно відкидається до мас. Цьому останньому перечить структура партії виборів урядових

органів. В практиці в самій партії робітничий елемент постійно зменшується, а натомість зростає бюрократичний елемент, який вже виразно там переважає.

Також коли проаналізуємо економічну доктрину комунізму, мусимо прийти до висновку, що вона спирається на дуже крихких і перестарілих підставах, які не витримують критики в світлі найновіших економічних теорій.

Наука політичної економії на Заході зробила від часу Маркса такий великий поступ, а західні економічні системи забезпечили такий високий загальний добробут, що комуністична економічна теорія мусить видаватися тепер кожному вченому цілковитим анахронізмом. Теорію Маркса в ділянці вартости праці, як вирішальної для визначення вартости продукту, давно вже заступлено поняттям так званої межової вартости. Вклад праці в випродукування даного товару може бути велетенський, але вартість його може бути незначна, коли немає охочих набути даний товар. Отже, комуністична партія спирається на абстракції, яку не можна узасаднити ні логікою, ні досвідом. Як слушно завважує біограф Маркса, проф. Едвард Галлет Кар, „ця теорія може мати філософічне або моральне значення, але вже давно перестала мати будь-яке значення з точки зору політичної економії”. Значить, уся теза про господарський розвиток світу, що спирається на ці абстрактні передумови, не тільки не числиться з фактами, а, навпаки, намагається нагинати факти до дійсности.

З цієї теорії виникає невіддільність пролетарської революції, спричиненої щораз більшою концентрацією капіталу і щораз більшим зубожінням мас. Уже Ленін був змушений скорегувати деякі тези Маркса, щоб пристосувати їх до відмінної російської дійсности. Як довільно Ленін інтерпретував теорію Маркса і яким спрощенням була ця інтерпретація, свідчать „поправки” Леніна. Він твердив, що не є конечним, щоб у даній країні перехід до соціалізму мав бути обумовлений досягненням високого рівня капіталістичного розвитку. Навіть країни, під господарським оглядом відстали, — твердив Ленін, — можуть за допомогою країни, у яких вже затріумфувала пролетарська революція, перейти у стадію соціалізму безпосередньо з нижчої стадії розвитку. Знаємо добре, які з цієї тези виникають наслідки, коли йде про советську політику супроти країни, під господарським оглядом відсталих і колоніальних. Або перехід у стадію соціалізму є вислідом природного процесу, або він виникає із зовнішньої акції, а тоді — запитуємо — де є наукове узасаднення такого роду інтервенції в стосунку іншого краю? Це ж ніщо інше, як російський імперіалізм.

Далі Ленін поширив поняття капіталіста на власників селян (куркулі) і ремісників; капіталістами у нього є всі, хто працює для ринку. Безкритичне прийняття теорії вартости праці веде до того, що головний наголос ставиться на працю робітника, і звідси визиск цієї праці, що йде так далеко, як концентраційні табори, які впродовж довгого часу були одним із характеристичних складників советської економіки. Теза ступневого зубожування робітничих мас, що стоїть в такій яскравій суперечності з поліпшенням матері-

яльного положення робітників у суспільствах Заходу, внаслідок технічного поступу й організації професійних спілок, шукає виходу в узasadненні цього стану речей в імперіялізмі і визиску колоніальних мас державами Заходу.

В зв'язку з комуністичною економічною доктриною варто пригадати над питанням, чи дійсно комуністичний устрій веде до збільшення продукції і поліпшення добробуту мас, так, як це він широко пропагує назовні.

Очевидно, щоб дослідити дійсний стан советської економіки, треба передусім здати собі справу з того, скільки зусилля вкладає комуністична пропаганда в те, щоб представити її в найбільш рожевому світлі. Советські статистичні дані не можна порівнювати зі статистичними даними країн Заходу, бо методи статистики тут і там цілковито відмінні. Советська статистика спирається на „діалектичній єдності кількісної аналізи” і рішуче відкидає „формалістично-математичні” методи Заходу. Вона обмежується ролю допоміжного засобу пропаганди.

Тож, коли застосувати статистичні методи Заходу до економічного розвитку ССРСР, то виявиться, що, наприклад, машинова продукція збільшилась там в роках від 1927 до 1937 на 525%. Що ж робить советська статистика? Вона подає, що цей ріст у три рази більший і вносить аж 1.509%. Збільшення продуктивності праці в ССРСР (на годину праці робітника), як подає советська статистика, становить 80%, але західні статистики рішуче це заперечують. Визначний американський учений, Колін Клярк, обчислив, що в періоді від 1938 до 1953 року продуктивність праці зростала там не більше як на 2% річно, тоді як відповідна цифра для ЗДА становить 2,3%.

Це правда, що комунізму вдалося зліквідувати безробіття, але це сталося внаслідок автоматичного перетворення всіх робітників і службовців у державних рабів. Немає також в ССРСР безкласового суспільства, але виник там цілий ряд нових клас, передусім економічно упривілейована кляса бюрократів і технократів. Комунізм зліквідував визиск людини приватним капіталом, але заступив його куди гіршим визиском збоку всемогутньої держави, монопольного працедавця.

Комунізм збільшив продукцію важкого промислу, але сталося це коштом занедбання інших галузей економіки, чим підірвано цілу господарську структуру. Отже, у великій мірі розбудовано ті галузі промислу, які творять військову силу: машинову, атомову, металеву, електричну. Щоб забезпечити розвиток цих галузей промислу, треба було прив'язати робітника до варстата і втримувати його життєвий стандарт на нечувано низькому рівні. Дальшою ціною розвитку цих галузей промислу був жахливий занепад рільництва, не зважаючи на значні видатки на механізацію та штучні погної. Комунікаційні засоби в ССРСР недалеко відбігають від тих, що були в передреволюційних часах, тому кошти транспорту там надзвичайно високі і головну ролю, як і в царських часах, відіграють залізниця.

Які ж перспективи економічного розвитку Советського Союзу?

Зріст промислової і сільськогосподарської продукції мусить зазнати значного загальмування у великій мірі внаслідок стосування нераціональних метод у минулому. Щоб продукція могла зростати, кінечним є радикальна зміна комунікаційних засобів, що вимагало б велетенських вкладів. Також загрожує советській економіці брак робітної сили. Дальший її вплив села до міста міг би спричинити повну катастрофу в рільництві. Вже болісно відчувались наслідки велетенських воєнних втрат, бо коли в 1955 році кількість мужчин, що наближалось до 16 року життя, становила 2,400.000, то в 1959 і 1960 рр. вона становила тільки 300.000. Тільки доплив робітних сил іззовні, наприклад, з Китаю, міг би облегшити ситуацію. Поза тим советське господарство користало в перших повоєнних роках із багатьох кон'юнктуральних чинників, як дармова праця воєннопонених, німецькі, австрійські, фінландські відшкодування, експлуатація густо заселених і високопродуктивних країв-сателітів. Нині ці чинники вже не відіграють жадної ролі.

Отже, коли навіть господарський балаєс міг би, хоча б тільки частинно, оправдати велич жертв, приношених населенням у всіх ділянках, як це советська пропаганда намагається представити, то що ж говорити, коли розглянемо в соціальної ділянці ті жахливі наслідки зведення людини до ролі бездушного коліщата в державній машині. Візьмімо положення робітника, зв'язаного найсуворішою дисципліною, змушуваного тяжко працювати, щоб здобути мінімум засобів для прожитку, позбавленого можливості протестувати проти надуживань фабричного начальства чи профспілок. Візьмімо положення хлібороба з його абсолютним обмеженням свободи рухів і мізерною оплатою його праці. Візьмімо положення жінки, яку за зрівняння її в правах з чоловіком визискують на тяжкій фізичній роботі. Візьмімо положення стариків і інвалідів, якими держава зовсім не турбується, бо вони перестали мати для неї значення, як продукційна сила.

Але гіршим від усього цього є той постійний і несамоментний моральний утиск, той уніформізм у всіх ділянках життя, що виникає з абсолютної і нетолерантної доктрини, що обмежує свободу одиниці в релігійному, політичному і культурному житті, в системі права, що спирається на сваволі і не визнає жадних гарантій. А втім, всі ці речі добре відомі українському читачеві, і тому було б зайвим представляти йому ширше смутний балаєс комунізму.

Зате варта відповісти на питання: як вдається комуністам в зародку здушувати всяку внутрішню опозицію проти цієї нелюдської доктрини, як вдається втримувати комуністичний режим? І друге питання: чому комунізм є атрактивною силою назовні не тільки для неосвідомлених мас, але також для певного кола інтелектуалістів?

До першої проблеми. Ленін сказав колись, що партія мусить в першу чергу переконувати, а цойно потім стосувати примус. Не можна, однак, сказати, щоб сам Ленін чи його наслідники додержувались цієї вказівки. Переконування і примус стосують комуністи

водночас. Як відомо, застосували вони вирафіновані і, як виявилося, дуже успішні методи, користуючися технічними удосконаленнями наших часів. Внаслідок цього підсовєтські народи майже цілковито ізольовані від некомуністичного світу. Совєтські кордони щільно замкнені, подорожі у широкій світ обмежені до мінімуму і стисло контролюються партією. Партія має абсолютний монопол на постачання відомостей, тримає в своїх руках виховну систему, а уми поодиноких людей постійно бомбардує гаслами, і ніхто не має можливості перевірити відомості, які походять виключно з урядових джерел. Всякі напрямні совєтської політики подається у формі спрощених лозунгів, що легко і швидко доходять до свідомості пересічної людини.

Знаємо, крім цього, що комуністи є мистцями в тому, що Джордж Орвелл назвав „double talk”. Терміни, вживані комуністичною пропагандою, мають здебільша цілком зворотне значення, як ті самі терміни вживані на Заході. Демократія, самовизначення народів, суверенність, неутручання в справі інших держав, вільні вибори, мир, свобода — означають в СРСР цілковито щось інше, ніж у вільному світі. Совєтська людина живе в постійній ізоляції у відношенні до світу і до своїх власних співгромадян. Без дозволу партії не може постати жадне товариство, жадне угруповання, навіть з цілями чисто мистецькими чи суспільними. Система, сперта на постійному шпигунстві і донощитві, впарі з системою арбітрально надаваних кар викривлює, ломить навіть найсильніші характери і вбиває думку і охоту до спротиву.

До другої проблеми. Може тяжче для нас, що знаємо ближче відносини, які панують під комуністичним режимом, зрозуміти його атрактивність поза кордонами СРСР. Цю атрактивність можна пояснити, в першу чергу, необізнаністю з совєтською дійсністю, довір'ям до комуністичної пропаганди і недовір'ям до її критиків, яке виникає з місцевих стосунків і невдоволення з власної життєвої ситуації. Багатьох людей приваблює есхатологія комунізму, — той утопічний стан, який має запанувати по остаточній перемозі комунізму в цілому світі. Вони не здають собі справи з того, що практика комунізму йде в цілковито противному напрямі. Декому видається, що комунізм зводиться тільки до усупільненого господарства і що він справді забезпечує визволення людини з пут приватного капіталу. Щоб дійти до панування над світом, комунізм дуже опортуністичним способом послуговується різними атрактивними гаслами, які є в цілковитій суперечності з його програмою. Уже Роза Люксембург завважила, що Ленін обіцяв дві речі, які не виконав: дати землю селянам і забезпечити самовизначення народам Росії, аж до права відділення.

Знаємо добре, що всі ті гасла, якими комунізм послуговувався і послуговується, щоб притягнути до себе широкі маси, є по суті нічим іншим, як засобами перебрати владу і закріпити її за комуністичною партією, чи пак її провідниками. Але, навіть коли взяти все це до уваги, залишається вияснити факт існування поза кордонами СРСР великого числа людей, які,

хоч і добре знають совєтську дійсність, цілою душею віддані справі комунізму.

Йде тут деколи про людей, глибоко відданих справі комунізму і готових до найбільших жертв для нього. Коли комунізм є для цих людей такою атрактивною силою, то це найліпший доказ, що в житті вільного світу вони не знаходять того, що сподіваються знайти в комунізмі. Отже, це втеча від розчарувань і відносин у вільному світі.

Моральна пустка, яка характеризує цілий ряд суспільств вільного світу, втрата вищої цілі людського існування, матеріалізм, скептицизм у відношенні до всіх політичних програм, втрата релігійних вірувань, нудьга і банальність оточення, — оце підложжя, на якому розцвітає комуністична ідеологія. Людям, невдоволенням із цього стану речей, може видаватися, що вони знайдуть у комунізмі відповідь на всі свої сумніви. Комунізм дає їм повний світогляд, ілюзорно побудований на наукових підставах, дає їм підмірку віри, сформульованої в таких чи інших догмах і скріпленої авторитетом теоретиків комунізму. Комунізм приймає, врешті, своєю есхатологією, яка в людях, спрагнених чину, створює дух жертвенности. Ми знаємо, що всі ці шляхетні пориви людської душі цивілічно експлуатують комуністичні провідники, але чи це не дає підстави думати, що вони вміють знайти доступ до цих, деколи вартісних, одиниць?

Отже, щоб боротися з комунізмом, не вистачить виявляти помилковість його доктрини і жажливість його практики. Треба сягнути глибше, до джерел зла, до підложжя, на якому розвивається комунізм, до аналізи недомагань збірного життя суспільств вільного світу. Така аналіза може привести до висновків, гідних застанови, а саме, що певні напрямки розвитку цих суспільств промощують шлях для комунізму.

Кожна людина, яка вихована в матеріалістичному світогляді і змагає тільки до задоволення своїх матеріальних потреб, підготована до того, щоб прийняти комуністичний світогляд. Не відстрашить таку людину його антирелігійне наставлення, бо в її житті релігія перестала відігравати будь-яку роль. Тому суспільства, в яких дехристиянізація зробила значний поступ, податливіші для комунізму, ніж суспільства релігійні.

Поза тим діють у прихильному для комунізму напрямі всі розвоєві течії, навіть у країнах із великими демократичними традиціями, як' поменшують роль одиниці і відсувають її від участі в громадському житті. Це явище, яке почалося по першій світовій війні поширенням втручання держави в усі ділянки суспільного життя. Поширена влада новочасної держави — левіатана, що сягає по ділянки, які досі були залишені автономії одиниці, у великій мірі вилімінувала одиницю з чинної участі в політичному житті. Коли зв'яжемо це з тим фактом, що політика — а її засяг незвичайно побільшився від 1914 року — стає щораз більше професією, то прийдемо до переконання, що між масами, якими правлять, і групою професійних політиків та бюрократів відкривається щораз більша пропасть.

Відомий американський публіцист Волтер Ліпменн

ГУМОРИСТИКА

ЛЕКСИКОН БОЛЬШЕВИЗМУ

Вальс — старий буржуазний танець; в большевицькій дійсності замінений новим — „Гей, да ухнем!”

Голодувати — найвища прикмета відданости справі марксизму-ленінізму.

Наїдатися — міщанські примхи антисоветських елементів.

Рак — смертельна недуга сколективізованого сільського господарства.

у своїй цікавій праці, написаній по першій світовій війні, — „The Phantom Public”, спираючися на обсервації суспільного життя свого краю, приходять до таких висновків: „Замість характеризувати уряд, як вираз волі народу, було б куди більше до речі ствердити, що уряд складається з групи бюрократів, вибраних та іменованих, з групи, що професійно займається проблемами, які лише спорадично і щойно в другій інстанції ставиться перед публічною опінією”.

Новочасний державний уряд має майже необмежені можливості впливати на публічну опінію. Водночас із зростом збайдужіння супроти суспільних справ, що так яскраво виступає в молодому поколінні (не тільки українська еміграція може на це жалітися), росте небезпека пасивности, а внаслідок цього небезпека підпорядкування наказам іззовні, без глибшого вникання в слушність чи справедливість децизії.

Тільки відродження справжнього гуманізму, тобто поставлення проблеми вартости людської одиниці, як центральної точки зацікавлення і забезпечення їй умов повного духового розвитку, може створити істотну запору для поширювання комунізму.

Коли певний розклад демократії у внутрішньому житті поодиноких країн світу сприяє розвитку комунізму, то не в меншій мірі сприяє цьому зведення міжнародної політики виключно до гри сил, що дозволяє переходити до денного порядку над долею цілих народів, жертвуваних в інтересі миру і співпраці між народами. Чи політика безумовного цинізму, ведена при активній співучасті демократії, не придбала комуністам багатьох прихильників, яким не залишено жадної можливості вибору? Такого роду політика затерла всяку лінію поділу між комуністичним Сходом і демократичним Заходом, і треба було довгих літ прикрого досвіду, щоб переконати короткозорих західних політиків, якою обосічною є ця метода. Стаючи моральними спільниками політики сили, стосованої советами, західний світ втратив багато із своєї атрактивної сили, що дуже сприятно використали комуністи. Щоб вести успішну боротьбу проти комунізму, західний світ мусить доказати, що обороняє вищі вартості, а передусім справедливість у внутрішньому і в міжнародному житті.

Байка — двадцятирічний плян побудови комунізму.

Ледар — кандидат в члени компартії.

Агресія — братня допомога танками і багнетами слабозвиненим країнам.

Сибір — „тоже русская земля” для каторжників з неросійських народів.

Протест — готуй торбу з сухарями до в'язниці.

Погроза — черевик Хрущова.

Український націоналізм — могила для большевизму.

„Не вір написаному” — Кузьма Прутков про большевицьку літературу.

Політруки — політичні руки, які скручують людям голови.

Культурний обмін — треба читати: культурний обман.

Продаж-купівля — продай державі центнер пшениці за карбованця, щоб потім купити її у держави за десять карбованців.

Землевласник — власник півтораметрового кусня землі.

Макулятура — соцреалістична література.

Маска — усмішка Хрущова.

Утопія — марксо-ленінська наука.

Садизм — те саме, що московсько-большевицький гуманізм.

Кастро — кастрований Москвою кубинець.

Ярмо — символ громадянських вольностей.

Декляматор — поет Сосюра в святкових та ювілейних числах газет.

Семирічка — злидні, помножені в сім разів.

Коекзистенція — бери на гачок того, хто хоче миру.

Колективне керівництво — Нікіта, Сергєєвич і Хрущов.

КГБ — Комітет Грабійників-Бандитів.

ЦК КПСС — Центральний Комітет Комуністичних Паразитів Советського Союзу.

ЦК КПУ — Центральний Комітет Комуністичних Паразитів України.

Шпигунство — головний дихальний орган большевизму.

Куба — „молочний зуб” комунізму.

Потилиця — ціль для чекістської пістолі.

Аркан Пгзх

Василь Луців

ПЕРЕКАЗ ПРО ЄВШАН ЗІЛЛЯ НА НОВИЙ ЛАД...

(НЕ КАЗКА — ПРАВДА)

Українська скарбниця культури зберігає чимало чудових перлин-переказів, що їх не мають інші народи світу. Одним із таких чарівних переказів є прецікава розповідь про половецького ханича. Під час війни київських князів із половцями ханський син попав у неволю. Його привезено в Київ, дано йому всяке догляддя, і він у розкошах та добробуті забув отчу землю.

Половецький хан, тужачи за сином, вислає в Київ старого співця-чародія, який розкаже ханенкові про батька-матір, про чар розлогих половецьких степів та про красу вільного життя половців-кочовиків. Однак ці розповіді не зворушують ханенка. Добробут і високий культурний рівень життя в київській державі полонили його цілком. Неохота йому вертатися в курні половецькі намети. Шкода кидати ласоці, смачну їжу взаміну за напівсире кінське м'ясо. Не хотілось йому міняти княжі пишні терени на скрипучі половецькі мажі, на вітром підшиті шатра, на скитальче непевне життя...

І тоді співець-віщун витягає із пазухи степове євшан-зілля, по нашому полином зване, тре його на долоні й дає понюхати молодому синові хана. І стається чудо-диво! Втягнув ханський син п'який запах полину і враз — немов на помах чарівної палички — виринув перед ним у всій своїй красі чарівний половецький степ, його батьківщина. І враз перед його очима промайнули бойові полки половецьких вершників, замаляли прапори, в ухах зазвеніли літаври і стогомонно прокотився дужий бойовий поклик. Як живий, з'явився в уяві батько — героїчний половецький хан, невідомо звідки взялася матір у скрипучій кибитці, сестри і друзі дитячих гор...

А співець тер у пальцях євшан-зілля, і чарівний запах полину відтворював у приспаній уяві молодого ханича щораз нові, кращі й зворушливіші картини рідної землі, з днів дитинства.

Озвалася і закипіла гаряча половецька кров! Засяяли зіниці блиском. Стиснув ханенко в руці рукояті шабляки. — „Я з тобою мій друже!“ — скрикнув він, немов у екстазі, і подались вони крадькома з співцем-чародієм із терему в рідну землю, в розлогі степи, на гірше, але вільне життя серед братів-половців. А все це вчинило чарівне євшан-зілля...

Скільки разів пригадуємо оце розповідь наших древніх літописів, стільки разів приходить на згадку порівняння: А як у нас? А як з нашими старшими й молоддю поза межами України, в діяспорі? Чим полонені наші юні нащадки в Новому Світі? Що вони знають про отчу землю? Хто розказав про наше славне, лаврами й терням уквітчане, минуле? І тоді робиться сумно на душі...

Багато наших юнаків і юначок, так, як і той ханський син на нашому княжому дворі, у багатстві, ситості й розкошах, нічого або мало що знають про землю батьків, про рідний нарід, що стогне в ярмі грізного й безпощадного завойовника...

Правда, не всі невігласи. Багато хороших батьків навчас своїх діток про свій рід і нарід, про батьківщину. Навчас, дбає, щоб їхні діточки, цей найбільший Божий дар і разом з тим найкращий скарб кожної нації, знали й любили своє рідне. Мова мовиться про тих, хто не дбає про свій рід і нарід, про рідну мову й власну батьківщину. Про тих, що не хочуть добру й правді рідних діток навчити, щоб знали вони співучу мову своїх батьків, щоб вивчили українську золоту-багряну книгу життя-буття. Для тих батьків оці щирі слова, цей журавлиний поклик, ця щира любов українського серця, слово від серця до серця.

Нас турбує майбутнє наших найменших, ми, педагоги й виховники, раді б їм зірок з неба дістати. Здається, власні серця на куски розірвали б, щоб тільки дістати отого чарівного — євшан зілля, яке їх до їхнього рідного привернуло б. І шукають отого чарівного зілля наші педагоги й виховники, і шукають його наші щирі душпастирі, організації, редактори й працівники пера, культурні й політичні провідники в діяспорі.

Невже ж немає цього зілля у нас? Та ні! Є в нас це чарівне зілля. Є ота сила велика-цілюща. Це — наше друковане слово.

Українське друковане слово це наша справді наймогутніша зброя. Про успішність цієї зброї знають усі ті, що міцними лавами стоять при рідній справі, біля своїх церков, організацій, у своїх рідних твердинях-домах. Наша преса сіє слово правди, слово знання, слово, що закликає стояти кріпко в рідних рядах, у своїх організаціях, при своїй церкві, при наших державницьких ідеалах. Таку ж працю ведуть наші молодечі організації, а передусім наші рідні, українознавчі школи.

Мережа українського шкільництва широко розкинулася по країні нашого поселення. Навіть там, де проживає хоч горсточка української дітвори, українські вчителі, оці безіменні плугатарі, проводять свою невтомну роботу.

Саме турбота наших педагогів, їхнє дбання за наше майбутнє, їхнє піклування за долю нашої дітвори зродили єдиний у діяспорі виховний журнал „Життя і Школа“. В соняшному Торонті, в Канаді, реалізували ми завітні мрії нашого вчителства, і ось уже дев'ятий рік стоїмо на сторожі педагогічно-виховного слова, п'ятий рік видаємо журнал, підтримуваний з усіх сил нашими незрушними могіканами-педагогами і скромною, але в основному добірною читацькою громадою.

На жаль, нас замало, щоб встоятись, рости й міцніти. Багато з тих, для кого журнал „Життя і Школа“ призначений, ще й досі не стали в ряди співпрацівників чи передплатників. Нам треба ширшої підтримки, щоб виконувати велике й почесне завдання. Треба організувати ширшу громаду на фронт боротьби за

I. Боднарук

ВИХОВАННЯ НА МАНІВЦЯХ

Важко обговорити справу виховання молоді в одній короткій статті. Вона пов'язана з такою великою кількістю педагогічних, психологічних і суспільних проблем, що треба було б писати грубі томи, щоб тему вичерпати.

Всі розуміємо, яке значення має молоде покоління для батьків і народу. Хочемо бачити в молоді не тільки пересемника того всього, що ми й наші предки створили, але теж той творчий чинник, який має внести багато нового до нашої національної скарбниці.

А тим часом життя в чужих нам умовах насувають такі труднощі у вихованні дітей, що ми часто безрадно спускаємо руки. Куди не підеш, з ким не почнеш розмову, всюди чуєш нарікання, що молодь ходить своїми дорогами, не слухає батьків, що теперішня молодь це — „пропаще покоління”. І, ніде правди діти, нема, мабуть, ні одного батька чи матері,

душі й уми нашої молоді. Треба заохотити всіх батьків, педагогів і духовенство.

Бо праці багато. В цьому році видаємо журнал „Життя і Школа” для батьків та педагогів і „Рідну Школу”, журналик текстів шкільного та домашнього читання — для молоді. Плянуємо зробити „Життя і Школу” журналом виключно для батьків, а методичку, дидактику та шкільну практику хочемо після вакацій перенести до окремого журналу „Учительське Слово”. Плянуємо, заміряємо, хочемо, але, щоб належно виконати це, треба конче зібрати бодай півтори тисячі передплатників. Щоправда в деяких школах ухвалено, щоб кожний учень, обов'язково передплачував свій журнал, деякі вчительські організації зобов'язали вчительство передплачувати свій журнал, деякі свідомі батьки передплатили і точно вплачують свою належність. А інші? Інші, ми віримо, теж стануть в ряди передплатників і співпрацівників. Щождо байдужих або шкідників — Господь їм суддя. Колись їхні власні діти покарають їх за байдужість до української справи, до української мови й рідної культури, літератури і історії.

Наш обов'язок — сказати батькам, що в нас є рідне євшан-зілля, а в тому євшан-зіллі одним із пахучих його листочків є журнал „Життя і Школа”. Пам'ятайте, що ваша, якраз ваша передплата допоможе виховному журналові виконувати своє призначення! . . .

Річна передплата за журнал „Життя і Школа” та „Рідна Школа” — \$4.00. Передплату висилати на адресу: ZHYTTIA I SHKOLA, DR. W. LUCIW, 58 Culloden Road, Stamford, Conn., U.S.A.

серце яких не щеміло б з болю на думку, яке буде майбутнє нашого народу. Нерідко доводиться чути й таку, подиктовану розпукою, думку: „Ми кинули Рідну Землю й пішли на поневірку, щоб урятувати дітей для народу. А ось чого діждалися! Чи не краще було б, якби та молодь залишилася в Краю?!”

Така важлива справа, як виховання дитини, вимагає великої посвяти. Бо хоч вона несе з собою щастя та велику заслугу перед Богом і Нацією, однак вимагає часто виректися приємностей і наражатися на труднощі й прикрощі.

Хтось може сказати, що зарано ще бити на сполох, бо наша молодь це ще золото в порівнянні з чужою. Воно й правда, але це ще не доказ, що в нас із вихованням молоді все в порядку. Навпаки, ми чимраз частіше чуємо, що деморалізація, помітна серед американської молоді, вже опановує подекуди й нашу молодь, що навіть появляються й випадки злочинності серед нашої молоді.

Це правда, що виховання в тутешніх умовах натрапляє на такі труднощі, про які ми на Рідних Землях не мали навіть уявлення. В Рідному Краю було важко інколи вигодувати дитину, а тут важко її виховати. Навіть найрозумніші батьки не вміють собі деколи дати ради, бо те цінне, що його вони вкладають у душу дитини, часто нівечить вулиця, чуже оточення, кіно, телевізія, товариші тощо. Все ж таки у багатьох випадках винні самі батьки.

Щоб любов батьків до дітей могла дати благословенні наслідки, мусить вона бути розумна й розважна. На жаль, не один батько, а особливо не одна мати, не вміють на таку любов здобутися. Іноді мати занадто часто керується почуваннями і через те доходить до шкідливого переборщення. Її прив'язання до дитини, особливо до одинака, вироджується ступнево в хворобливе перечулення, яке поволі зовсім її засліплює. Вона забуває, що справжня любов повинна змагати до добра дитини і вимагає керуватися тривкими принципами. І виходить таке, що замість керувати дитиною, вона потурає її примхам. Буває, дитина ледве скривиться, а вже мати біжить, готова до послуг; хай

дитина заплаче, а вже пестить її й носить на руках. А коли дитина трохи підросте, роля матері залишається така сама: з матері вона стає служницею, рабинею дитини. І що тоді діється? Дитина дуже швидко орієнтується в ситуації і не вагається з неї користати. Як тільки мати не з'явиться негайно на заклик, обурення хлопця чи дівчини досягає крайних меж; не маючи покищо іншого способу, воно буде ревно плакати, поки його не перепросять за зроблену „кривду” чи „зневагу”. А коли той хлопець ще більше підросте, то він свій гнів буде виявляти в дошкульніший спосіб: буде кидатися на землю, кричати на батьків, відгрозуватися їм тощо. Вкінці доходить до того, що навіть сама мати вже бачить, що так не може довше бути. Але тоді буває вже запізно.

Безперечно, така мати любить свою дитину. Але це нерозумна материнська любов. Люди називають таку любов „мавп'ячою любов'ю”, бажаючи цим сказати, що така любов не гідна людини.

Не так поступає розумна мати, яка має на цілі справжнє добро дитини і тому діє з розвагою, пляново, не даючи себе захопити хвилиним настроєм чи бажанням пописатися перед чужими. Розумна мати не жаліє дитині пестоців, цього зовнішнього вислову материнської любови, бо знає, що дитина їх потребує, що без тих виявів сердечних почувань дитина жити не може; але розумна мати не переборщує, а коли треба, вміє бути серйозною, рішучою, вміє навіть і покарати, якщо це потрібне для добра дитини. Така розумна любов принесе з собою один із найкращих і найбільш побажаних у вихованні овочів: довір'я дитини до батьків.

Дуже важлива річ при вихованні — не перехвалювати дитини. Перехвалювані діти виростають на шкідників. Батьки і вчителі повинні пам'ятати, що найвартісніша прикмета людини це характер, а найважливіша передумова її розвитку — самокритицизм.

Небагато батьків уміють виховувати дітей. Чимало є таких, що не тільки не виховують, але ще й кидують колоди під ноги тим, що виховують їх дітей. Про це можуть сказати кожний директор школи і кожний учитель, керівники молодечих організацій, керівники таборів

і дитячих вакаційних осель. Усі вони дістають листи від батьків, у яких батьки домагаються тільки вигід і кращих харчів для своїх дітей, а ніколи не пишуть про саме виховання.

Добрі батьки не сміють легковажити справи релігійного й національного виховання своєї дитини, бо життєва практика показує, що великоміський моральний розклад сильніше діє на молодь, позбавлену релігійного й національного виховання. Така молодь легко відчужується від батьків, цурається рідної мови і предківських традицій та звичаїв, засвоює собі шкідливий матеріалізм, стає самолюбною, ганяється тільки за грішми й усякими приємностями. З часом це доводить до конфліктів з батьками і навіть законом. Молодь, позбавлена ідеалістичного світогляду, легко піддається низьким інстинктам, кепкує з суспільної праці й усього, що дороге батькам; для неї має вартість тільки те, що дає гроші і приємність. Така молодь починає захоплюватися всякими злочинцями, спекулянтами й доробкевичами, які нечесним способом доходять до майна. А колись у Рідному Краю ми гордилися моральною вартістю нашої молоді, зворушувала нас її характерність, ідейність, жертвенність і патріотизм. Тут молодь не горнеться до суспільної праці, українські справи стають їй байдужими, і нерідко трапляються вже й серед нашої молоді випадки злочинності. Чуже шкідливе оточення діє на нашу молодь.

Ось образ того оточення: Діти виховуються на вулиці, в поганому товаристві, читають шкідливі камікси та наражаються на всяке інше лихо, що моральною отрутою й духовим спустошенням заливає сьогоднішнє життя Америки. Матері йдуть до праці, а діти після школи на вулицю, у шкідливе товариство. Батьки турбуються, що нема авта, телевізора, а не дбають, що їх діти пропадають. Їх виховують камікси, ковбойські фільми, телевізори. Батьки часто не розуміють, що домашнє виховання має для дітей вирішальне значення. У Рідному Краю на поведінку молоді звертали увагу всі, ціла суспільність. Тут не так. Молодь на вулиці і в прилюдних місцях бешкетує, а прохожі байдуже до того приглядаються, бо широка демократія не дозволяє порушувати чи обмежувати фальшиво інтерпретовану свободу. Матері добровільно часто притушують домашнє

вогнище і заради матеріальних користей ідуть до фабрики на заробітки, покидаючи своїх дітей на ніким не контрольовані впливи. Страшна, підступна сила тягне наших дітей у чужий світ і нищить наше сімейне життя.

Може хтось закинути мені, що я занадто чорно дивлюся на життя. Тому зачитую те, що написав Джан Едгар Гувер, директор Федерального Слідчого Бюро, у квітневому числі "Reader's Digest" 1961 року (стаття „Поможімо тим, що борються з молодечею злочинністю”). Він каже: „Наша нація летить у напрямі жахливої внутрішньої кризи... Якщо ми не усвідомимо її смертельної загрози й не виступимо проти неї скоро й рішуче, то заплатимо життям нашої республіки... Проявом тієї кризи є злочинність малолітніх”. Розглядаючи причини молодечої злочинності, Гувер каже: „Захоплені погонею за багатством і люксом, ми, мабуть, втратили зв'язок з нашими основними традиціями: працею, дисципліною, обов'язком, чесністю. Якщо наша нація має встоятися, мусимо дати нашій молоді більше нагоди пізнати й поважати духові вартості, які є справжньою основою величчя...”

Група американських священиків провела недавно серед американської шкільної молоді анкету на тему: „Що ви зробили б, якби Христос появився між нами?” У висліді одержали вони відповіді, які розкрили глибоку трагедію сучасних дітей, що їм доводиться виростати в наскрізь зматеріалізованому та егоїстичному світі, при браку домашнього тепла й зацікавлення їхнім вихованням батьків. Ось чого просили ті діти Христа: „Щоб розведена мама вернулась до тата, бо вони за нею тужать; щоб тато ходив до церкви, а не до шинку, де він пропиває гроші; щоб Господь зробив маму ще гарнішою і вона не потребувала просиджувати щоденно годинами при дзеркалі, а мала час зайнятися нами; щоб Господь вислав усіх тих жінок і мужчин, які збираються в клубах на обмови й пописи своїм багатством, аж на 100 тисяч років до пекла; щоб дав усім людям любов і серце і т. д.”

На відміну від тих дітей студенти американських каледжів виявилися крайніми матеріалістами, бо на 15.000 розісланих запитів було аж 94% матеріального характеру. Найгіднішу відповідь дав 24-літній студент чикагського уні-

верситету. Він написав: „У світі, який так дуже пропадає за славою і грішми, як це є в нашому, Христос не почував би себе на своєму місці. Бо теперішні люди вже не можуть Його зрозуміти. Якщо б Він сьогодні до нас прийшов, то передусім старалася б здобути Його телевізія для рекламних цілей. А Голлівуд робив би старання, щоб сфільмувати Його життя. І тому, якби мені довелось Його зустріти, то я клякнув би на коліна і благав Його, щоб Він негайно завернувся. Бо місце Христа там, де Він тепер є: в кивотах наших церков і в наших серцях. І туди нехай кожний спрямовує в покорі свої кроки, коли хоче Його зустріти і з Ним говорити”.

Часописи щодня приносять вістки про випадки злочинності серед американської молоді. Статистика показує, що це явище зростає з кожним роком. Причиною цього грізного явища, яке кидає понуру тінь на майбутнє Америки й турбує найповажніших політиків та педагогів, лежить у хибній виховній системі й хибній структурі американського життя. Це сумне пожив'я теоретиків, які кажуть, що дітей не треба карати, що діти повинні мати якнайбільшу свободу, а в школі дитина може більше гратися, як учитися. Ті теоретики твердять, що не молодь у всьому винна, а батьки, і виправдують злочини молодих людей. А молодь, орієнтуючись у ситуації, робить злочини на рахунок батьків, бо не вона, а батьки винні.

Недавно поліція стейту Тексас заклала собі з тих теоретиків вільного виховання дітей і видала для батьків летючку, в якій радить батькам, що вони мають робити, щоб їхні діти стали... злочинцями. Зміст тієї летючки подала „Свобода” у статті п. н. „Поліція виховує”. Ось зміст її:

1) Давайте дитині все, чого вона захоче. Таким способом заздалегідь переконасте її, що суспільність — великий боржник дитини.

2) Якщо дитина приносить додому ординарні звички чи погано висловлюється, смійтеся з того й не звертайте на те уваги. Це дитині буде захист для того, щоб вона поводитися ще гірше й ще гірше висловлювалася.

3) Збирайте все те, що дитина порозкидає по кімнатах — черевики, книжки, убрання. Таким чином дитина вже замолоду навчиться

скидати всю відповідальність за свої вчинки на інших.

4) Якнайчастіше сваріться в присутності дитини. Це завчасу приготує її до вашого розвуду й розбиття родини.

5) Ніколи не відмовляйте дитині грошей. Не дозвольтє їй якоюсь працею самій заробити трохи грошей. Чому ж вона мала б зазнавати тих усіх прикроців, що їх ви самі переживали у своїй молодості?

6) Охороняйте свою дитину від „напастей” сусідів, учителів, поліцистів. Усі вони — найбільші вороги вашої дитини і своїми заввагами бажають їй тільки зла.

7) Ніколи не карайте дитини за провини, а хваліть її за те. Це ж бо вияв справности дитини у вибиванні шиб, зубів і при звичаювання її жити згідно з законами джунглів.

Ці свої поради тексаська поліція обгрунтувала на дослідях американських психологів і соціологів, які виявили, що надто ліберальне поступовання батьків — це одна з причин злочинности молоді.

Одною з причин злочинности молоді є та, що організація американського життя, в якому батьки не мають часу займатися дітьми, кепська. Тому посадник Нью Йорку, Роберт Вагнер, затривожений зростом злочинности, скликав був 1957 року велику нараду, в якій взяли участь керівники поліції, духовники, педагоги, судді й представники різних суспільних організацій. А тодішній керівник ньюйоркської поліції висловив думку, що найважливішою причиною всього лиха є брак почуття відповідальности в молоді. Обвинувачуючи за все не молодь, а батьків, учителів, законодавців і суддів, він сказав: „Коли когось постійно виправдують, то він мусить втратити почуття всякої відповідальности”.

Ми думаємо, що злочинности, яка так жакливо шириться серед молоді у ЗДА, не можна буде викоренити доти, поки не буде твердих норм у домашньому й шкільному вихованні й поки американські батьки та вчителі будуть стояти на становищі, що їхнім дітям усе вільно. Так удома, як і в школі, не може бути мови про справжнє виховання чи навчання доти, поки молодь матиме повну свободу, поки не буде дисципліни супроти батьків, учителів і всіх старших людей.

Наші діти в Америці й Канаді намагаються в усьому уподібнитися до американських. А що їх батьки не можуть добре опанувати англійської мови ані повністю заамериканізуватися, то діти починають соромитися батьків. Батьки поволі втрачають у дітей свій авторитет.

Наше громадянство повинно зацікавитися повістю „Кінфолк” („Поклик роду”) американсько-китайської письменниці Перл Бек. В цій повісті порушена проблема, що тривожить сьогодні й нашу еміграцію в ЗДА, проблема національної свідомости, окремішности й самобутности молодого покоління „етнічних груп”. „Кінфолк”, ця одна з найкращих повістей світової літератури, має особливий інтерес для нас, української еміграції, бо проблема молодого китайського покоління в ЗДА це проблема й нашого молодого покоління.

Головна постать повісти, китаєць проф. Ліянґ, каже: „Діти приносять тільки розчарування. Родимо їх, піклуємося ними, платимо величезні суми на їх освіту, а вони роблять згодом лише те, що їм подобається. І саме це є погубний вплив Америки. В Китаї, в давніх часах, діти підлягали волі батьків так довго, як довго батьки жили. І були вони за те нагороджувані, коли з черги самі доживали пізнього віку. Дякуючи такій системі, суспільність була з'єднана і зрівноважена, покоління наступали одно по одному в належному порядку. Народ, який не має впорядкованого у відповідний спосіб взаємовідношення поколінь, прямує до розладу й упадку”.

Де панує духовна анархія, мусить прийти вслід за нею і злочинність. В Америці так довго існуватимуть „генґи” і злочинні молодечі організації, як довго старше громадянство не почне тієї молоді організувати. Молодь мусить бути надхнена ідеалізмом і мати високі ідеї. Коли життя не має, поза доляром, змісту, то молодь реагуватиме на ту аномалію творенням злочинних банд, які будуть заходити у колізії з суспільною мораллю й законодавством. Злочинности не викоринити, якщо батьки будуть більше уваги присвячувати песикові чи котикові, ніж дітям. Лиха не викоринимо, коли для нас буде важливішою справою, чи син вдягається за найновішою модою і чи в нього краватка гарно зав'язана, а духово він буде невігласом та іґнорантом, або вчитиметься тільки того, що

помагає робити долари. Як довго головним мотивом американської молоді буде не знання, але бажання за допомогою диплому здобути найкращу працю й заробити найбільше грошей, так довго переживатиме країна духову кризу та стоятиме перед загрозою морального розкладу. Щоб зліквідувати головну причину молодечої злочинності, треба радикально покінчити з культом долара й повернутися до ідеалістичної оцінки вартості людини, тобто цінити людину не за її прибутками, але згідно з тим, чого вона варта для суспільства й народу.

Молодій людині виховник мусить імпонувати знанням і додатними рисами характеру. Його праця буде успішна тільки тоді, коли він сам буде для молоді зразком і буде їй служити добрим прикладом. А український виховник, крім того, розбуджуватиме гордість із приналежності до нації, показуватиме на прикладах, що ми нація з великими скарбами і славним минулим.

Українські батьки на чужині мають передусім обов'язок зберегти своїх дітей від винародовлення. Людина, яка виреклася своєї мови, традиції й національності, тим самим відчужалася своїх батьків. Батьки винні, що на наших імпрезах і доповідях майже не видно нашої молоді. Батьки тільки збирають долари й думають про доми та авта, а забувають про найбільший скарб — своїх дітей. Вони забувають про українську дитячу книжку, яка є дуже важливим чинником у вихованні національної свідомості дитини. Вони не здають собі справи, що незабаром старші люди муситимуть відійти від громадського життя, а молодь після них повинна перебрати керму тієї роботи та стати співтворцем українського життя.

Сказав колись римський письменник Плітарх до цісаря Траяна: „Старайся, щоб твоє царство починалося в твоєму серці і клади в нім за основу панування над власними пристрастями”.

Батьки мусять прищепити своїм дітям доброзичливість у відношенні до інших людей, себто альтруїзм, який є основою громадського виховання. Здорова власна любов у молодій людині не повинна ніколи перетворитися в егоїзм, бо тільки та людина, яка вміє цінити себе і дбати про справжнє своє добро, потрапить зрозу-

ТРИБУНА ЧИТАЧА

В. П.

ПРО РЕНЕГАТІВ

(Думки під розвагу)

З уваги на небезпеку, що загрожує нашій спільноті, треба і на цю тему написати.

Ренегати — це порода двоногих тварин, характерні ознаки яких можна пізнати лише тоді, коли приглянутись до них зблизька. Ці тварини, подібно, як і хамелеони, можуть міняти колір своєї шкіри стільки разів, скільки цього вимагають обставини.

Існування ренегатів — відступників і зрадників — сягає сивої давнини. Юда Іскаріотський навки символом зради і підлоти. Постає питання: чому Христос вибрав Юду в число своїх учнів, коли Він наперед знав, що цей лицемірний хитрун продасть Його за 30 срібняків? Знаючи кожне людське серце, Христос вибрав Юду — сина погібелі, щоб збулося писання Пророків. Христос хотів вказати на прикладі, що прийшов він, щоб віддати себе в жертву за гріхи світу і ціною своєї святої крові повернути людському родові спасіння.

Крім цього, Він хотів показати на прикладі, що любов Його однакова до всіх, але не однакою людськi серця. Коли апостол Петро зі страху перед синедріоном юдейським відрікся Христа, то совість його змусила покаятись і гірко жаліти за свій вчинок. Але Юда не покався, не змінив своїх поглядів, а волів покінчити самогубством, щоб уникнути докорів совісти. Це дає нам підставу твердити, що нема на світі людей ідеальних: а є добрі і злі, мудрі й дурні, чесні і лукаві. В залежності від переважаючої більшості цих груп — складається моральна сила і вартість даного суспільства.

Під цю пору найбільшим у світі продуцентом маленьких Юд Іскаріотських тасмноi агентури і ренегатства, є ССРСР. Без донощитва московські большевики не могли б виявляти настроїв поневоленних ними народів і всевладно держати у своїх руках увесь політичний, освітній та економічний апарат. Дуже часто ми не усвідомлюємо, яку велику роль грають московські яничари у диктаторсько-політичній системі. Це

~~~~~
міти й признати гідність ближнього. Виплекати почуття справедливості в дитини лежить в інтересі не тільки її самої, але й загалу.

Головна ціль виховання дітей зробити з них здороводумаючих, моральних людей. Тому мусимо зробити все, щоб наша хата була надихана культурною атмосферою, високим почуттям ладу й дисципліни, духом праці й жертви. Тільки така рідна хата може зберегти наших дітей від небезпек неморального чужого довкілля.

правда, що ми воліли б бачити всіх цих агентів в уніформах і у погонах КГБ. Але такими можна їх бачити тільки в ССРСР. Тут, поза кордонами ССРСР, вони ходять в цивільних одягах, у краватках, вдаючи з себе побожних людей. Щоб краще зрозуміти, як діють ці шпигуни-агенти, необхідно познайомитися з документами процесу Б. Сташинського, які мають незабаром появиться окремою книжкою.

Ідучи слідами історії, зустрічаємо ми багато тих підлих істот, тих ренегатів, яничар і зрадників, які допомагали поневолювати Україну. Ось, наприклад, за зраду і донос на гетьмана Мазепу покарано на горло полковників Кочубея та Іскру. Вувши бо честолюбцями, вони воліли стати лакеями Москви, ніж залишитися вірними й чесними лицарями. Так само в добу Визвольних Змагань 1918-1921 рр., назбиравши зрадників серед українського народу, Москва створила в Харкові маріонетковий уряд України, щоб вбити ножа в спину Армії УНР. Яку ж заплату прийняли ці зрадники Ю. Коцюбинський, М. Хвильовий, П. Любченко, Затонський, Шумський, Скрипник і інші, що так заподивно прислужувались Москві? Ці блюдолизи подібно, як і Юда, покінчили самогубством або були знищені Московю, але не розкалялись перед українським народом.

У своїй далекосяжній політиці Москва споконвіку намагається не лише фізично вбивати провідників українського руху так, як убила головного отамана С. Петлюру, основоположника ОУН, полк. Є. Коновальця і голову Проводу ОУН С. Бандеру. Вона намагається також розкласти українське суспільство знутри, щоб в такий спосіб зломити його спротив. Так було колись, так є й тепер. Маючи різного калібру агентів вона з їх помічно старається „шептаючою пропагандою“ сіяти зневіру і байдужність серед української еміграції, щоб спаралізувати її духово. Москві йдеться про те, щоб еміграція, виступаючи в імені українського народу, не тривожила вільного світу тим, що поневолена Україна вимагає Богом даного всім народам права на самостійність і державну незалежність. Розуміється, що зряддям московської агентури є тут передусім доморослі українські комуністи, які з різних причин опинилися на еміграції. Звичайно воно відбувається за приблизно такою схемою.

Перескочивши прикордонні рогацьки, ренегати-зрадники второваною доріжкою пробилися аж до ЗДА, щоб вести тут свою Юдину роботу. Ось такий, наприклад, ренегат, вдаючи з себе „блаженного“ Анатолія, тихцем пролазить в церковну громаду. Та зараз же, після першого прокомуністичного виступу кожному стає ясно, що „Анатолій“ — це підкидок комуністичної зозулі. Тоді, не гаючи часу, він, неначе той опир, перекидається з „Анатолія“ на „Харитона“. А далі, засвоївши науку чорної магії, обертається з „Харитона“ на „Чарлаза“, щоб, бува, його місія не скінчилася маршрутом на „родіну“.

Відчувши, що українські націоналісти не такі агресивні, як це викладали інструктори у спецшколах, „Чарлз“ тепер уже не сам, а втрійку організує новий наступ на українських націоналістів, щоб „науково“

довести, що вони — „бандити і сміття“...

Щоправда, дотепер цей „номер“ не пройшов, а бо-лото, яким вони обкидали український визвольний рух, упало на їх же таки голову і лежатиме на них так довго, поки існує та система, що впливає в серця ренегатів московську отруту, ехидність і підлоту.

Українське патріотичне суспільство відзначає щорічно пам'ять великих борців своєї нації — лицарів слави і чести, що боролися і склали життя своє на вівтарі Батьківщини.

Отож, 29 травня м. р. відбувалася в одному з міст українського поселення Академія, присвячена пам'яті головного отамана С. Петлюри, полк. Є. Коновальця, ген. Т. Чупринки-Шухевича та голови Проводу ОУН С. Бандери. Що ж робили у цей вечір ренегати-яничари? Зібравшись у голови парафіяльної ради одної церкви, вони заходились дудлити горілку та на все горло виводили всяких „катюш“... Подібні приклади блюзнірського і зневажливого відношення до українських національно-державних імпрез стають „нормальним“ явищем.

В кожній цивілізованій державі зрадників національно-державних інтересів, ренегатів, що ображають національні почуття громадян, судові органи карають по закону. Безкарними залишаються тільки українські яничари за свої чорні діла супроти національних інтересів України. Через те тим гостріше мусить реагувати українська суспільність і відсувати таких осіб від впливу.

Не думасмо, що жмут цих гірких думок зможе переконати зачерствілу совість яничарів. Знаємо тільки те, що їх не захоплює ні слава своїх князів та гетьманів, ні майбутнє воскресіння волі рідної Батьківщини. Але також знаємо, що вони є тільки мала частинка нашої суспільности, сама ж суспільність здорова, патріотична і заслуговує на слова перестороги, щоб вона зберегла себе і свою здібність жити і боротися за свободу і незалежність України, а в ній за повний розвиток української людини.

Людина, цей винахідник колеса, підойми, машини внутрішнього згорання, літака, цей відкривець електричності, розколювач атома, Колюмб зовнішніх просторів всесвіту, по-мимо цього всього на перехрестях людської свободи знаходиться приблизно на тому самому місці, що й людина, яка терла один кусник поліна до другого, щоб викресати іскру вогню.

(Luis Kutner: World habeas corpus, ст. 10).

СКЛАДАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД!

3. Карбовиз

НЕМАЄ НІДЕ КОМПРОМІСУ

Від деякого часу в різних столицях Європи (Париж, Лондон, Рим), а також в „еміграційних” столицях (Мюнхен) ведуться заходи в напрямі творення європейської, а далі й світової федерації вільних журналістів, чого прагнуть зокрема польські журналісти з Лондону. Ця ідея „всесвітності” не нова. Намагання створити світову антикомуністичну організацію тривають уже добрий десяток років, хоч натрапляють на труднощі різного роду характеру. Найважливішою перешкодою є брак фінансів на дальшу акцію такої організації. Однак, політична платформа такої міжнародної світової організації устійнена ще в 1958 р. в Мехіко. І, не зважаючи на те, що ця програма повністю лежить по лінії концепцій резолюції американського Конгресу про Тиждень Поневолеваних Народів, їй ще протиставляються певні кола ЗДА.

Заходи об'єднати екзильних журналістів різних країн Європи мають на меті звести під один знаменник акції різних журналістичних осередків еміграційної преси, в одну уніфіковану дію. Це — організаційна сторінка питання. Але за тими заходами суто організаційного порядку призабуто істотне: політику цілої акції. І в цьому корінь лиха, а разом з тим — запевнення невдачі задуму. Бо, наприклад, Союз Вільної Преси, який існує в Німеччині і від якого виходить ініціатива створити європейський союз, своєю генезою сягає ще перших років поділу Німеччини на окупаційні зони і був покликаний до життя для цілком не поетичної і неполітичної справи: пляномірного розподілу паперу для еміграційних газет. Жадних політичних завдань цей „Союз” не ставив собі. Часи розподілу паперу давно вже пройшли, але Союз Вільної Преси і досі не має ніякої політичної програми. Коли комусь із керівних чинників цього Союзу треба відмовитися підтримати слухну, але не вигідну йому концепцію, то він покликається на „професійність” свого Союзу. А фактично Союз робить політичну роботу, не маючи своєї політичної платформи.

Говорити сьогодні про неполітичний союз

вільних журналістів з-поміж уявлених народів є нонсенсом з принципових і теж практичних причин. Союз ніяких професійних справ своїх членів не захищає і не може захищати. А резолюція, схвалена на останніх загальних зборах цього Союзу проти колоніалізму, є резолюцією, що з професійністю нічого спільного не має. До того ж згадана резолюція по суті неправильно поставлена, бо в ній атакується не російський колоніалізм усіх видів, а лише „большевицький колоніалізм”. В ній не говориться також про самостійність народів, ані про розподіл російської імперії на національні держави уявлених народів у їх етнографічних кордонах, а говориться лише про самовизначення, про що вже й Ленін облудно говорив.

Чекаємо на чітку і недвозначну заяву Союзу Вільної Преси проти російського колоніалізму усіх видів, за розподіл російської імперії на національні незалежні держави всіх уявлених народів у їх етнографічних межах, в захист ідей української державности й інших уявлених в СРСР народів, що повинна стати основною програмовою базою дії Союзу Вільної Преси. І від того узалежнена наша дальша постава до нього. В житті уявленої нації, а тим більше в житті її політичної еміграції немає неполітичних явищ ані акцій.

Тим більше не можуть бути „неполітичними” її журналісти, які гуртуються в якійсь формации. Що, отже, вони мають захищати, якщо стають членами Союзу Вільної Преси? Чи боронити „свободу преси” у вільних від комунізму країнах? Чи підготовляти цю „свободу преси” для країн, які визволяться від комунізму? Але чи свобода преси в російській імперії, хай і не комуністичного типу, взагалі можлива? Нонсенс! Чи, врешті, Союз має боротися за свободу преси в теперішніх уявлених країнах? Без засадничої передумови — розвалу всякої російської імперії на національні демократичні держави, — немає свободи преси. Журналісти всіх уявлених країн, які (журналісти) перебувають у вільному світі мусять зосереджуватися на засадничій справі: вимозі розвалу імперії на незалежні демокра-

тичні держави. Інакше вони будуть обманювати себе, свої народи і вільний світ.

Отже, коли сьогодні Союз Вільної Преси мовчить у справі російського колоніялізму або поминає його, і то в той час, як валяться інші імперії, то він виявляє безпредметність свого існування. Без боротьби проти російського колоніялізму всяких форм немає боротьби проти комунізму чи большевизму.

Коли Конгрес ЗДА схвалив резолюцію про розвал російської імперії на національні держави не лише т. зв. сателітів, а й, зокрема, уярмлених в самому ССРС народів, то просто дивно, що союз вільних журналістів ще досі не зробив з цієї резолюції підстави для своєї повсякчасної дії. Коли на Конференції в Мехіко 1958 р. представники 60 націй прийняли резолюцію проти російського колоніялізму, з вимогою розвалу російської імперії, коли резолюцію тотожного змісту прийняли: Конференція Інтерамериканської Конфедерації Оборони Континенту в 1958 р. в Гватемалі, Конференція АПАКЛ у Манілі 1961 р., Конференція АПАКЛ в Токіо 1962 р., Конференція в Мальті 1962 р., коли існує договірне зобов'язання АПАКЛ з АБН захищати цю концепцію на міжнародньому форумі, — то було б запереченням власної суті, якщо б визвольний рух підтримував союзи вільних журналістів, які не визнали б цієї концепції.

Передумовою підтримки з нашого боку як Союзу Вільної Преси в Німеччині, так і всяких інших континентальних чи „міжконтинентальних” союзів вільних журналістів, є а) включення в їх програму дії проти російського колоніялізму, модерною формою якого є комунізм; б) включення концепції розвалу російської імперії на національні незалежні демократичні держави в етнографічних межах. Без такої програмової настанови немає мови про нашу участь в будь-яких союзах „вільної преси”, бо це буде не вільна преса, а преса на послугах новітнього колоніялізму. Її метою буде хіба підготовка нової імперії під знаком якогось НТС, ЦОПЕ і т. п. Треба вибирати поміж ідеями і концепціями, а не поміж „симпатичними” людьми.

В одному сімействі не можуть братися борці за свободу проти імперії з її консерваторами. Не може бути ні одної інституції, де укра-

їнці співпрацювали б з московськими імперіялістами. Доки москалі ясно і недвозначно не визнають ідеї самостійної соборної Української Держави та потреби розвалу російської імперії, з обмеженням російської держави до її етнографічних земель, доти немає мови про те, щоб була якась база співпраці з ними представників поневоленних народів.

Союз Вільної Преси в Німеччині часто заявляв, що він „аполітичний”, але на ділі він був настільки аполітичний, наскільки це декому відповідало. Прошло вже чимало часу від оголошення проєкту закону щодо чужинців у Німеччині, на підставі якого (якщо закон буде схвалений) зможе потерпіти не один екзильний політичний діяч чи навіть вільний журналіст, але досі ми не чули, щоб Союз Вільної Преси зацікавився цією справою. Натомість цей Союз поспішив засудити тих, які борються з тиранами і їх представниками, де можуть і як уміють, хоч вони аж ніяк не були журналістами.

Коли віце-прем'єр уряду ССРС казав замордувати на терені Німеччини двох мужів, з котрих один теж був журналістом, то Союз Вільної Преси не зажадав від уряду взяти в захист чергових загрожених і розгорнути відповідну акцію проти кремлівських наказодавців. Бо легше засуджувати безборонних, ніж тиранів, які поповнюють злочини „урядово”. В дальшому можна б сподіватися, що Союз ще спроможеться на засудження „вибриків дурних дітей”, які висаджують мур ганьби в Берліні, або ще тепер відпекається від свого часу голосної бойової акції румунських революціонерів у Швейцарії.

У всякому разі, нам здається, що прийшов час для ясних уточнень, бо функція розподілу паперу, з якої народився Союз Вільної Преси, належить до сірої давнини, коли ще звірі говорили. Треба ствердити, що у фарватер сильних проти слабих, тиранів проти борців за волю вільні люди не можуть давати себе влявлювати. Вільні журналісти тим більше ні!

ПОШИРЮЙТЕ ВІСНИК!

АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ БЛЮК НАРОДІВ Центральний Комітет

До всіх снів і дочок поневолених Москвою народів у вільному світі!

Дорогі Земляки, Друзі та Співборці!

Двадцять років тому, в критичний для всієї Європи час, коли московсько-большевицькі орди невпинно наступали з метою залити Захід, у лісах України зібралися борці за волю уярмлених Росією народів, щоб заснувати Антибольшевицький Блюк Народів (АБН) як спільну збройну організацію. Між тими засновниками АБН був також Головний командир Української Повстанської Армії (УПА) Тарас Чупринка, який пізніше загинув геройською смертю в боротьбі з московсько-большевицькими наїзниками. АБН, центральна визвольно-революційна організація, мав на меті провадити спільну визвольну боротьбу в поневолених Московю країнах, як теж відповідну політичну акцію у вільному світі в користь наших народів.

В безперервній боротьбі з ворогом АБН виріс на міцну спільноту національних визвольно-революційних організацій всіх тих країн, які насильно включено до т. зв. Советського Союзу і які перебувають під московською окупацією. Об'єднані в бойовій центральній формації АБН, ці організації ставлять у своїх батьківщинах активний спротив московському окупантові. За кордоном згадані організації є заступлені тими чоловіками і жінками, які виростили в огні визвольно-революційної боротьби як активні її учасники, і таким чином вони стали представниками та речниками своїх народів у вільному світі.

Ви, дорогі Друзі і Товариші по зброї, знаєте найкраще, яку важку боротьбу ми мусіли провадити впродовж усіх тих років, проте ми ні на мить її не припиняли. Наші вороги заповідали скорий кінець АБН, але всупереч усяким перешкодам АБН існує далі, бо що більше — він став загальновизнаною міжнародньою організацією.

Нашими союзниками стали такі міжнародні організації, як: Антикомуністична Ліга Народів (АПАКЛ) і антикомуністична організація народів Середньої та Південної Америки, себто Міжамериканська Федерація для Оборони Американського Континенту перед комунізмом.

Нам пощастило добитися такого великого осягу, що передові політики, члени парламенту та громадські діячі в США стали нашими приятелями і виступають в обороні національних прав наших народів. Саме завдяки діяльності тих осіб Конгрес США встановив Тиждень поневолених народів і видав заяву про право наших народів на відновлення їхньої незалежності.

Так само завдяки ініціативі тих наших приятелів опубліковано в офіційному бюлетені Конгресу США „Конгресіонал Рекорд”, в числі за 6 березня 1963 р., видану АБН-ом брошуру, в якій обґрунтовано права неросійських народів Советського Союзу з погляду політичного, історичного, державно- і міжнародньо-правного. Факт цей має досить важливе значення вже

хоч би тому, що це є посередня відповідь на негати́вне ставлення до тих проблем з боку теперішнього американського міністра закордонних справ.

Ми маємо багато щирих приятелів у Великій Британії, Франції, Італії, Туреччині, Німеччині, Японії та в інших країнах вільного світу. АБН провів масові протикомуністичні демонстрації в різних країнах земної кулі.

Широко розгалужені міжнародні зв'язки АБН-у та успішне проведення його концепції на різних міжнародніх антикомуністичних конференціях є найкращим доказом поваги та ідеологічної і політичної сили цієї міжнародньої організації.

Ви також знаєте, дорогі Друзі та Співборці, що під матеріальним оглядом АБН є зданий на себе самого, що він не отримує жадної підтримки від посторонніх чинників та що цей тягар паде головню на наших українських приятелів. Тому є дуже побажаним провадити грошеві збірки на працю АБН, на його пресу та інші видання. Кожний з нас повинен причинитися також до матеріального забезпечення діяльності АБН-у. Не забуваймо, що АБН — це єдина організація, в якій є заступлені всі поневолені Московю народи. Він єдиний рішуче і послідовно заступає та обороняє права наших народів на форумі вільного світу. Тому обов'язком кожного з нас є чинно підтримати діяльність АБН-у.

Підтримати чинно і всебічно АБН є так само в інтересі цілого вільного світу. Хто підтримус поневолені Московю народи, той помагає тим самим собі самому. Не можна забувати, що московська небезпека загрожувє всьому світові.

Щоб могли безперерібно провадити широку і всебічну діяльність, видавати книжки, часописи та інші публікації, для цього треба мати насамперед відповідні грошеві фонди. Було б для всіх нас ганьбою, якщо б діяльність АБН-у була поставлена під знак запитання через брак грошевих засобів. Якщо б кожний з нас жертвував хоч би й найменшу лепту, то з таких малих пожертв можна зібрати досить поважні фонди, бо на чужині живуть численні сини та дочки наших народів, вигнані з рідних земель лихою долею. Вірність своєму рідному народові та любов до батьківщини зобов'язує кожного з нас.

20-річчя АБН мусимо відзначити гідно та достойно. Тому прохаємо постійно і докладно писати та пригадувати про цю річницю в національній еміграційній пресі.

Закликаємо організувати в різних місцевостях доповіді, пресові конференції та масові зібрання, під час яких треба звертати увагу слухачів на московський колоніалізм, на боротьбу проти московського наїзника і на право наших народів на свою державну незалежність. При цьому рекомендуємо переводити серед на-

Ікер

ОДНОЛІТКИ

(Фейлетон)

Прочитав у „Свободі” спомин п. маршалка Василя Мудрого про Тернопільську гімназію п. з. „Перед 50-ти роками” і з приємністю ствердив, що ми з п. маршалком, так би мовити, однорічники: він у 1913-му році склав матуру, а я народився... „13-тка”, відома річ, така цифра, від якої багато добра не сподівайся, що й виходить намацально із статті п. маршалка: на кругло 80 абітурієнтів, які у тому фатальному році закінчили Тернопільську гімназію, досі залишилась в живих „не ціла десятка”, — пише з жалем п. Василь Мудрий.

Щиро співчуваючи достойному авторові статті й однорічникові, хочу водночас потішити його, що в моім випадку справа представляється ще сумніше: з 30-ти однолітків, селюшків таких, як я, з якими я пускався в життєву орбіту 50 років тому, досі залишилося в живих тільки нас двох: Антін Підгірський в Рідному Краю, і я, на землі Вашингтона.

Де ж решта?... „Переставились в інший, відомий тільки Всевишньому, але незбагнений для нас світ”, — за словами п. маршалка. Звичайно, до цього „переставлення” дружньо приклали рук два партнери: Гітлер і Сталін. Та й так пішло... Дехто з моїх однолітків не вернувся з польсько-німецької війни, дехто з німецько-советської, той загинув у Дивізії, той в партизанці чи в далеких Колімах. Фатальна „тринадцятка” та й годі.

Чому ми вдвох з Антоном збереглися поки що живими — це теж хіба відоме одному Всевишньому. Може для того, щоб він, Антін, скликав народ „на сход”, а я — щоб написав на нього фейлетона?... Треба ж бо вам знати,

ших чужинецьких приятелів грошеві збірки на роботу АВН-у.

Масмо тверду надію, що всі наші друзі та співробітники докладуть потрібних зусиль для якнайкращого проведення цієї акції, чинно підтримають нас у нашій праці, та наш заклик знайде щирий і глибокий відгомін.

Центральний Комітет

Антибольшевицького Б'льоку Народів (АВН)

8 Мюнхен 8, Цепелінштрассе 67. Телефон 44 10 69

що Антін займає тепер у радянській системі дуже важливий пост! Зокрема під час так званих виборів до рад депутатів трудящих УРСР і СРСР.

В той „радісний і піднесений” день Антін одягається в празничний костюм (дар від сестри з капіталістичної Америки) перевіщує через плече барабан і гордо маршуючи через село, барабанить, скликає односельчан до виборчої комедії. За ним підбігають діти і собаки. Собаки дзвякотять, діти плещуть в долоні. Антін відганяє собак герлигою, дітям роздає „дереv'яні” цукерки, продукт 1-ої кондиторської фабрики „Більшовик”. Відбувши свою службу, Антін заходить в сільраду, де його частують півлітриною, а коли починає хуліганити, замикають його у витверезнику, щоб перепочав після жертвенної праці для добра „родини” і світового миру.

Антін Підгорський — це лиш сповидно комічна фігура; в дійсності це постать трагічна, як трагічна вся підсоветська дійсність. Треба ж вам знати, що він син-одинак найбільшого колись в селі господаря, що мав свій хутір і багато моргів поля. В советській термінології — син куркуля. За панського гніту Антін плавав у добрі, як пампушка в маслі, гуляв, їв, пив і нічого не робив. А ось прийшла советська власть і що ж сталося?... Сини сільської бідноти, незаможники, пішли в ліс, в підпілля, і там пропали або згноїли свої кості на каторзі, а син „куркуля” став посміховищем села, блазном, що за півлітри горілки ходить по селі з барабаном, дразнить собак і зганяє людей голосувати за советську власть...

В облизгі концентричного наступу Росії на українську еміграцію З'їзд закликає всю українську еміграцію до об'єднаної оборони, щоб спільно протиставитися всім затіям ворога на кожному відтинку нашого суспільного, політичного і культурного життя.

З НАШОГО ЖИТТЯ

МОЛОДЬ СТЕЙТУ ОГАЙО ВЗЯЛА МАСОВУ
УЧАСТЬ У СВАТІ ГЕРОІВ

Клівленд, Огайо. Дня 1 червня ц. р. влаштовано тут заходами Третього Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України могутнє Свято Героїв у 25-ту річницю смерти полк. Євгена Коновальця. В час, коли в Роттердамі (Голляндія) відбувались святкування на могилі цього основоположника УВО й ОУН, клівлендське 100-хвилинне Свято відкрив проф. Григор Голембйовський. Святочну промову д-ра Михайла Кушніра з Вашингтону заслухало 700 присутніх, а в тому 300 уніформованих членів Осередків Юного СУМА з Клівленду, Парми, Акрону, Йонгставну, Кентону й Лорейну. Своєю доповіддю з високо-політичним змістом і соборницьким характером, д-р М. Кушнір закріпив у серцях української молоді стейту Огайо та нашого клівлендського громадянства — Заповіт Героїв — Української Революції та Борців за Волю України: Петлюри, Коновальця, Шухевича, Бандери. У мистецькій програмі взяли участь: солістка Тамара Фаберовська, сумівська оркестра „Трембіта” під керівництвом Омеляна Крука, філядельфійська група акторів сцени: Віра Левицька, Юлія Шашаровська, Ярослав Пінот-Рудакевич, Володимир Шашаровський — виконуючи монтаж слова і пісні „У дні героїв”, як теж знаменитий 120-членний Хор ім. Т. Шевченка під батуютою проф. Ярослава Барнича, при акомпаніаменті п. Запчківської.

Це українське національне Свято у Клівленді мало свій належний високий рівень, якого стиль слід засвоїти українській молоді Клівленду. Віримо, що незабаром всі дальші національні свята українського Клівленду влаштовуватиме на доброму рівні вже українська, ідейна молодь Клівленду.

МИТРОПОЛИТ ИОСИФ СЛІПНИЙ БЛАГОСЛОВИТЬ
ООЧСУ

Великодня пошта принесла голові 3-го Відділу ООЧСУ листа такого змісту:

„Христос Воскрес!
Хвальна Управо!

Прохаю прийняти щирю подяку за Ваш привіт і вислови прихильности. З приємністю і подивом для Ваших старань і подвигів читав я Ваші ви-

данья. Прийміть найкращі побажання щасливих Свят.

З архiereйським благословенням
вл. р. Кир Йосиф, Митрополит

Про лист Великого Митрополита до Головної Управи ООЧСУ вже повідомлялось в одному з попередніх чисел „Вісника”.

ЮРІЙ ТИС В КЛІВЛЕНДІ

Відомий український письменник Юрій Тис-Крохмалюк прибуде цього літа на постійний побут у Клівленді. Його приїзд до нашого міста поважно скріпить культурне і громадське життя української клівлендської спільноти. Інж. Ю. Крохмалюк, як відомо, є активним членом Організації Українського Визвольного Фронту.

ХОР ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА ВІДВІДАЄ НЮ ЙОРК
І ФІЛЯДЕЛЬФІО

Український Хор ім. Тараса Шевченка в Клівленді під мистецьким керівництвом проф. Ярослава Барнича відвідає восени цього року українські громади Метрополітального Нью Йорку та Філядельфії. 120-членний хор виконає в супроводі фільгармонійної оркестри відому українську оперету „Запорожець за Дунаєм”. У своєму сценічному репертуарі хор має „Вечорниці” Ніщинського, „Хустину” Ревуцького, як також низку вокальних творів у високомистецькому опрацьованні. Половина членів хору це українська молодь Клівленду, яка завзято плекає традиції українського вокального мистецтва.

АНСАМБЛЬ КОНОНЕВА ЗАВОЮВАВ СЕРЦЯ
УКРАЇНЦІВ КЛІВЛЕНДУ

В днях 20-21 квітня ц. р. українську громаду Клівленду відвідав відомий Ансамбль Пісні і Слова під керівництвом соти. Юрія Кононева. Цей Ансамбль у складі Іванни Кононів, Валі Калин, Івана Керницького і Миколи Понеділка поставив два вечори гумору — сатири — розваги в аудиторії Лінколи Гайскул. Перший вечір пройшов під моттом „Колись і тепер”, а другий — під кличем: „Пригадуймо Рідний Край”. Обидва вечори завдячувала українська громада Клівленду старанням Українського Хору ім. Т. Шевченка. Годова цього хору, п. Олекса Чайка, заслуговує на сердечні гратуляції за таке збагачення програми українських мистецьких імпрез у Клівленді, які мають свій належний рівень. Бурхливі оплески аудиторії лучили виконавців і вщерть виповнену залу в одну цілість. Програма з піснями легкого жанру, фейлетонами і рецітаціями викликала в душах присутніх ремінісценції про давно в Клівленді забутий дух української богеми.

Дуети Іванни Кононів і Валі Калин творили акустичне враження львівських акацій та київських каштанів і рівночасно — наших сірих американських буднів.

Не можемо не згадати й Володимира Гентиша, що його батьки походять з Устрік Долішніх неспокоїного

Ліського повіту. Його фортепіановому супроводові обидві пані, Іванна і Валя, завдячували окремий колорит своїх виступів.

Ікер показав себе у Клівленді високим майстром українського фейлетону, який має глибоке відчуття гумору і дуже гострий обсерваторський зміст. А Микола Понеділок виблискував своїм чудесним полтавським словником і мистецькою дикцією, що покорила серця українського Клівленду.

ЖИТТЯ У КЛІВЛЕНДІ КИПІТЬ

Це — безперечний факт! — 1-го і 2-го червня відбувся у Клівленді Третій З'їзд Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів Америки й Канади. Цей З'їзд підготували українські ветеринарні лікарі у Клівленді. Головою Підготовчого комітету був д-р вет. Василь Малиновський.

Дирекція нашої Кредитової Спілки „Самопоміч“ була господарем З'їзду Товариства Українських Кооператив, який відбувся в днях 8-9 червня в залах Дому СУМА. Дня 8-го червня відбувся бенкет-зустріч українського громадянства Клівленду з учасниками З'їзду. Наша Кредитівка, головою Дирекції якої є мгр. Адам Вовк, перейшла минулого року рубікон першого мільйона доларів в оборотах. Вона відкриває цього року своє друге бюро в Пармі, Огайо.

9-го червня ц. р. Осередок СУМА в Клівленді влаштував у залі Українського Народного Дому „Вечір танцю і музики“ під керівництвом п. Василя Мудрака.

Шостий Конгрес Українського Студентства Америки відбується в Клівленді в днях 6-го і 7-го липня в залах Студентського Союзу Вестерн Різерв Університету. Цей Ювілейний Конгрес СУСТА підготував Богдан Футей, голова УАСТ ім. Адама Коцка і член Головної Управи СУСТА. Як відомо, Клівленд був колискою українського організованого студентського руху в Америці. В Конгресі, що відбувається в десяту річницю засновання СУСТА, візьмуть участь, крім делегатів всіх студентських товариств, також члени — засновники СУСТА і всі чільні українські студентські діячі Америки. Головними доповідачами на Студентському Конгресі будуть проф. д-р Лев Добрянський та д-р Zenon Винницький.

УСПІШНИЙ КОНЦЕРТ УМІ

Річний Концерт Учнів Відділів Українського Музичного Інституту Клівленду і Лорейну відбувся з успіхом в неділю 19 травня ц. р. в залі Українського Народного Дому. В програмі Концерту взяло участь 50 учнів клас фортепіана, скрипки і мистецтва слова. В нашому Музичному Інституті навчають: Ярослава і Ярослава Барнич, Грина Винницька, Марія Грушкевич, Дарія Микита та Мирон Шиян. Навчання в класі фортепіана закінчує цього року визначний учень, Ігор Турчиневич, який у програмі концерту виконав „Місячну сонату“ Бетговена. Цього року минає десять років праці клівлендського Відділу УМІ. Після закінчення першої частини концерту д-р Мирослав Орловський склав від імени батьків подяку вчителям.

ПРАКТИЧНІ ПРОЄКТИ „САМОПОМОЧІ“

Для інформації своїх членів та всієї громади Клівленду Управа „Самопоміч“ вестиме в канцелярії Кредитової Спілки „Громадський Календар Клівленду“, в якому повідомлятиме про громадські, національні чи культурні свята, збори, конференції і т. п.

Колішній голова „Самопоміч“ мгр. Ярослав Городиський виконує цього року обов'язки заступника голови Української Горожанської Ліги міста Парма. В Пармі живе коло 18 тисяч українців. У правиборах Американської Демократичної Партії 7 травня ц. р. українці Парми дали вирішну підтримку українському адвокату, Андрієві Байкові, який виграв у виборах на пост заступника соліситора у Міській Раді. Мгр. Городиському належить ідея побудови репрезентативного українського дому в Пармі. З моментом розпродажу ста уділів у висоті \$ 250 будуть скликані Загальні Збори зареєстрованої вже корпорації „Український Осередок“ — Парми.

УКРАЇНСЬКА КЛІНКА В ОГАЙО

Першу українську медичну клініку в Огайо вибудував весною минулого року в Норт Риджвил д-р Володимир Возняк. Клініку провадять три лікарі. Д-р В. Возняк є любителем малярства і членом Асоціації Мистецтва Американських Лікарів. В цій клініці серед малярських і скульптурних унікатів стоїть також оригінальне погруддя Степана Бандери роботи скульптора Михайла Черешньовського.

ОРГАНІЗАЦІОННА КОМІСІЯ ДЛЯ ВПОРЯДКУВАННЯ ПРАВОПИСНОЇ ПРАКТИКИ І Н Ф О Р М А Ц І Я Ч. 3

Як було заповіджено, подаємо до відома громадян уривки листів учених, діячів культури і педагогів, що відгукнулися на наше звернення в справі упорядкування правописної практики.

Проф. Кость Г. Андрусин:

Вважає, що треба приймати деякі форми, засвоєні на рідних землях, відкидаючи москалізми; вважає доцільним створити академію для плекання української мови. (26 березня 1962 р.).

Проф. Юрій Войко:

... давно вже час звернути всім нам увагу на впорядкування ділянки мовно-правописної. ... Нормування правописної практики потрібне нам у найширших засягах, які нормуванню піддаються. ... Зміна правопису — річ надзвичайно складна взагалі, а для нас на еміграції вона була б згубна. ... Зміна можлива буде лише в усеукраїнському масштабі (а не еміграційному!), після визволення України з-під чужинецької неволі. А тепер ми можемо дозволити собі лише дуже незначні уточнення в тих випадках, коли правописні правила не забезпечують бездискусійної ясності написання слова. ... Правопис 1929 р. треба перевидавати, додавши до правил додаткові приклади й виклю-

чивши деякі старі. ... Правописний словник Голооскевича потрібно, справді, поширити, і то значно. ... На підставі виданих у 20-их рр. термінологічних словників варто було б скласти один зведений словник української термінології з різних галузей знання". (27 лютого 1962 р.).

„Вважаємо, що Ви стали на правильний шлях, коли відповідальність за правописної проблеми хочете перекласти на плечі фахівців-мовознавців з лона УВАН і НТШ. До цього вважаємо за потрібне додати, що розв'язання такого важливого завдання, як ото Ви поставили, вимагає також співучасті Українського Вільного Університету. Серед професорів УВУ є ряд визначних фахівців, які можуть і повинні стати у пригоді при розгляді питань правопису". (29 жовтня 1962 р.).

Ред. Вячеслав Давиденко:

„... скликати Конференцію для обговорення (не конче реформа) правопису 1929 р., а вже тоді, після конференції, думати про перевидання чи видання правописного словника". (22 грудня 1961 р.).

Дир. Володимир Дорошенко:

„Справді, останній час упорядкувати наш правопис. Цього вимагає передусім школа. ... Нам, себто політичній еміграції, давно було слід опрацювати справжній український правопис, вільний від московських об'єднательних тенденцій. Власне як тільки постали чи то пак були відновлені на скитальщині НТШ і ВУАН, годилося впорядкувати цю болочу справу. ... Як би наші провідні люди в обох наших наукових установах — НТШ і УВАН — розуміли велику політично-емансипаційну вагу вільного від російських спотворень українського правопису, то скласти такий правопис і словник можна було б уже 10 років тому". (29 грудня 1961 р.).

Проф. Тадей Залеський:

„Треба видати „доповнення" до словника Голооскевича. Сюди входили б: нові слова (головно наукові терміни) з фахових радянських словників, децю з Грінченка та синонімічного словника, друкованого в „Вітчизні". Змін до Голооскевича не впроваджувати, щоб не викликати закидів: „правопис ухвалив Всеукраїнський З'їзд Мовознавців, ... а тут гурт принагідних людей хоче те все валити. ... Керма цієї цілої праці над доповненням мусить бути в руках НТШ і УВАН; звідтам мають виходити директиви для фахової комісії".

Продовження в наступній Інформації ч. 4.

Організаційна комісія для впорядкування правописної практики.

Торонто, березень 1963 р.

(Продовження з 2-ої стор. обкладинки)

ЛЬОРЕИН

Листа ч. 0261. Збірщик Іван Власин.

По \$ 2.00 — Іван Власин, Г. Дарів, А. Головацький, Р. Сапович.

По \$ 1.00 — В. Калущик, д-р Ю. Сілецький, Іваси-

шин, В. Горський Г. Любінецький, Р. Левицький, І. Охрим, Ю. Рудяк, П. Гаркач, В. Данилейко, Н. Н., П. Ратич І. Деревяник, І. Лучковський, М. Трипняк, Т. Пахнюк.

По \$ 0.50 — Ю. Барнич.

Листа ч. 0262. Збірщики: Іван Власин і Дмитро Головацький.

По \$ 3.00 — І. Микита.

По \$ 2.00 — С. Гончарик.

По \$ 1.00 — М. Вучинський, Ф. Сілецький, Б. С., М. Напора, М. Осідач, П. Воца, М. Пилипів, О. Федик, М. Мельничук, М. Сухарчук, М. Данилів, С. Литичин, Д. Костюк, Г. Черкас, П. Яців, В. Безгацький, М. Пастернак, І. Малачинський, В. Сілецький, Гованський, А. Блискун, М. Пакуш.

По \$ 0.50 — М. Воївка, Н. Н.

Листа ч. 0264. Збірщик Осип Кришталь.

По \$ 5.00 — І. Ващуцький.

По \$ 3.00 — М. Ступарик.

По \$ 2.00 — С. Коба, В. Левицький, Е. Хемич, О. Кришталь, Е. Падян, М. Мойсієвський, Д. Микита, Артур Фернандез.

По \$ 1.00 — В. Сопрун, В. Цікало, Пастухів, Ю. Головецький, К. Мацилинський, Г. Гаркач, А. Паславський, О. Лесюк, В. Щеплоцький, В. Назар, В. Дейчаківський, М. Сякута, Я. Кривий, І. Лівчанин, В. Кичун.

Збірка на хрестинах сина Романа у Панства Власин \$ 17.00.

ВІДЦІЛ ООЧСУ — НЮ ЙОРК

Листа ч. 11 і 12. Збірщик п. Д. Залізняка.

По \$ 25.00 — В. Костик, Д. Залізняка.

По \$ 20.00 — Марія і Роман Кушнірі.

По \$ 10.00 — Е. Корольок, В. Лавро, М. Ткач, І. Чижо, В. Райовий, П. Данилів, М. Чубак.

По \$ 5.00 — Г. Кондзьола, А. Евін, Й. Ільницький, Ю. Осяк, М. Сітницький, М. Бумшич, І. Роїк, П. Лалчак, С. Карпук, О. Харук, Г. Антонів, М. Грабар, В. Кузик, М. Ходоба, В. Прихильник, В. Баран, І. Голод, Р. Костирика, М. Дудко, О. Войтків, Т. Мундзяк, І. Ринчак, М. Тарнавський, д-р М. Кравчук, В. Стецько, В. Мороз, П. Надолський, М. Гладкий.

По \$ 3.00 — М. Жупанський, М. Задор, П. Микитин, М. Пасічняк.

По \$ 2.00 — С. Свинтух, І. Щудло, В. Яковів, Я. Базяляк, В. Бушмич, С. Р., С. Вігун, В. Кл.

По \$ 1.00 — І. Павелчак.

Листа ч. 13. Збірщик Лев Пришляк.

По \$ 5.00 — Лев Пришляк, М. Осташевський, О. Павенюк.

По \$ 3.00 — П. Зелений, Макогон, В. Ворох, Пакош, І. Возьний.

По \$ 2.00 — Нечиткий, Ф. Микулик.

По \$ 1.00 — В. Мудрий, П. Дармограй, П. Шевчук, С. Шевчук.

Листа ч. 14. Збірщик Ольга Стецька.

По \$ 20.00 — Іван Дз. Діденко.

По \$ 5.00 — М. Стецький, В. Яців, О. Стецька.

Листа ч. 15.

По \$ 10.00 — І. Кошарюк.

По \$ 5.00 — О. Сторожинський, М. Королишин, Н. Н., М. Когут.

Листа ч. 16. Збірщик Микола Ганушак.

По \$ 40.00 — М. Кузик.

По \$ 25.00 — І. Мигдаль, Я. Косановський, М. Твердовський, М. Кондрин.

По \$ 15.00 — М. Стеців.

По \$ 10.00 — М. Ганушак, Т. Підгородецький, В. Наум, М. Гориславський, О. Пайончківський, Р. Ковалів, Алла Давиденко, д-р М. Крижановський.

По \$ 5.00 — С. Курнявка, І. Антонішин, О. Рожій, К. Волошин, Я. Вобак, С. Барто, М. Шпонтак, В. Ворко, М. Рудик, мгр. Р. Гуглевич, д-р В. Савчак.

По \$ 2.00 — О. Шутер.

Листа ч. 17. Збірщик Кульчицький.

По \$ 10.00 — І. Кульчицький, Д. Ст.

По \$ 5.00 — В. Мокляк, Харук, В. В., С. Палилик, М. Конятин.

Листа ч. 18. Збірщик В. Копчинський.

По \$ 10.00 — В. Копчинський, С. Боднар, Ю. Ясінський, К. Стасюк.

По \$ 5.00 — Л. Варицький.

Листа ч. 19. Збірщик М. Гранківський.

По \$ 40.00 — Мих. Гранківський.

По \$ 10.00 — В. Караванович.

По \$ 5.00 — Г. Гранківський, Анна Маськовіта, М. Чубатий, С. Нандога.

По \$ 3.00 — Г. Деркач.

По \$ 1.00 — С. Вілоус.

Листа ч. 20. Збірщик П. Бурик.

По \$ 5.00 — П. Бурик, В. Доляк.

По \$ 3.00 — М. Вілій.

По \$ 1.00 — И. Цар, П. Подоляк, И. Стасів, О. Пилипчук.

Листа ч. 21. Збірщик Г. Сенів.

По \$ 10.00 — С. Палига, П. Стахів, м'ясарня „Броди“, К. Василик, Т. Боднар, Р. Байлак, М. Кулинич.

По \$ 5.00 — П. Ллтин, В. Іванюк, І. Ковальчик, Г. Андрусишин, Г. Дякун, М. Мітринга.

Листа ч. 22. Збірщик О. Рибіцький.

По \$ 5.00 — О. Рибіцький, В. С., Е. А. Рановський, Пиріг, П. Польний, М. Вігун, В. Квасній, І. Кушнір, Т. Левицький, І. Кожура, А. Житинський, О. Степаняч.

По \$ 1.00 — С. Вовчук.

Листа ч. 23. Збірщик В. Бабський.

По \$ 25.00 — І. Макар, Осередок СУМА і Батьківський Комітет в Брукліні, Український Нац. Дім, Об'єднаний Комітет Брукліна.

По \$ 10.00 — В. Бабський, М. Кунька, І. Вішко, Г. Чепак, І. Подусовський, Олександр (прізвище нечитке), Рудольф Посікірм, В. Ів-й.

По \$ 5.00 — С. і Віра Кука, С. Кень, Л. Рейнарівч, М. Лаба, И. Ляхович, Д. Досяк.

По \$ 2.00 — М. Кіт, Т. К., Я. Зарицька.

По \$ 1.00 — М. Сулима, М. Мирко, Ярема (прізвище нечитке), П. Кравчук.

Листа ч. 24. Збірщик Ю. Мачула.

По \$ 10.00 — Р. Ганкевич.

По \$ 9.00 — Ю. Мачула.

По \$ 5.00 — М. Пирський, І. Крешньовський, Е. Гринів, С. Чума, М. Кукурдза, М. Романів, О. Генза, С. Влагий, Я. Коструба, С. Серабин.

По \$ 3.00 — З. Почук, В. Сколюк, М. Олійник, Я. Параняк, В. Коваль, С. Яків.

По \$ 2.00 — А. Свенц, А. Олійник, І. Макар, А. Пачкевич, М. Кізіма, Т. Кулик, М. Ш., П. Кісіль, О. Фоделе.

Листа ч. 25. Збірщик п. Свинтух.

По \$ 6.00 — М. Удич.

По \$ 5.00 — С. Сипняк.

По \$ 4.00 — П. Дуда.

По \$ 3.00 — В. Волко, С. Свинтух.

По \$ 2.00 — М. Нищей, Прибильський, В. Заганяч, І. Мотилуок, В. Мочара.

Листа ч. 26. Збірщик Д. Чалій.

По \$ 10.00 — Хор церкви Чесного Хреста в Асторії.

По \$ 5.00 — М. Святий, Д. Чалій.

По \$ 3.00 — М. Климичин.

По \$ 2.00 — Нечиткий, М. Ривак, Е. Тречило, І. Підгаєцький, Т. Костриба, нечиткий, І. Вітюк, М. Фетчин, пані і пан Малан, І. Пацура.

По \$ 1.00 — Т. Шахнович, М. Деркач, В. Якимів, І. Ткач, Галан, Бішук, П. Галатин, В. Врублевський, П. Чорний, Т. Андрусишин, нечиткий, К. Лехіцька, Оприско, Т. Воробець, І. Мелешко, О. Литвин, Г. Васараб, І. Шамен, Оленський, нечиткий, Дрибик, В. Пахульський.

Листа ч. 27. Збірщик Прийма.

По \$ 10.00 — Яцко, І. Плісак, М. Лучків.

По \$ 5.00 — М. Кіра, М. Корнага, П. Шкафаровський, Я. Кіцок, І. Сусь, І. Ділай, П. Прийма, Ю. Микитин, Н. Боднарчик, П. Шанайда.

По \$ 2.00 — П. Прокопів, В. Безубяк.

Листа ч. 28. Збірщик С. Вітенюк.

По \$ 10.00 — К. Пиль, С. Вітенюк, Г. Сливка, Євген Лапчак.

По \$ 5.00 — С. Ковалівський, М. С.

Листа ч. 29. Збірщик Вол. Луцейко.

По \$ 10.00 — Стеців, В. Луцейко.

По \$ 5.00 — Д. З., С. Галамай, М. Зацухний, Якорів, Віноградник.

По \$ 2.00 — Я. Косановський, Ю. Костів, Н. Н.

По \$ 1.00 — Воловедюк.

Листа ч. 30. Збірщик В. Бабський.

По \$ 15.00 — Т. Барабан.

Індивідуальні пожертви:

По \$ 100.00 — Головна Управа СУМА, Головна Управа ООЧСУ.

По \$ 25.00 — М. Грицковян, мгр. Т. Качалуба, Л. Футаля, мгр. І. Винник.

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРЕ СПАСИБИ!

(Продовження в наступному числі)